ЦЕРКВА ІСУСА ХРИСТА СВЯТИХ ОСТАННІХ ДНІВ • ЛИПЕНЬ 2018

Ліягона

Спадок вірності для майбутніх поколінь, с. 44

Наша мета: розповісти про євангелію сотні чоловік, с. 18

Потужніший за землетрус, вогонь або вітер, с. 20

Піонери: Що штовхало їх уперед?, с. 24

“МИ ... ВИСЛОВЛЮЄМО ВДЯЧНІСТЬ ЗА ПІОНЕРІВ-СВЯТИХ ОСТАННІХ ДНІВ ПО ВСЬОМУ СВІТУ, ЯКІ ПРОКЛАЛИ—І ЗАРАЗ ПРОКЛАДАЮТЬ—ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ ШЛЯХ, ЯКИМ ПРОЙДУТЬ ІНШІ”.

СТАРІЙШИНА РОНАЛЬД А. РАЗБАНД

Зі статті “Віра, що веде вперед”, с. 24.

Ліягона, липень 2018

6

СТАТТІ

12 ***Святі:*** **Розповіді про Церкву—розділ 5: Все втрачено**
Почавши переклад пластин за допомогою Мартіна Гарріса, Джозефу довелося пожинати наслідки, оскільки він дозволив передати рукопис у інші руки.

18 **Як нам вдалося успішно ділитися євангелією**
Невер Чикунгуво
Якщо ми з вірою встановлюємо цілі приводити інших людей до Христа, Господь благословить нас чудесами.

20 **Щоб нам завжди відчувати**
Старійшина Хорхе Ф. Себаллос
У світі постійного шуму ми повинні дослухатися до тихого спокійного голосу, щоб знати волю Батька.

24 **Віра, що веде вперед**
Старійшина Рональд А. Разбанд
Наші предки-піонери зносили надзвичайні труднощі, прагнучи об'єднатися в Сіоні.

30 **Зберігати віру у віддаленні**
Раян В. Зальцгівер
Попри відсутність церковної будівлі або навіть приходу ці святі старанно працювали, щоб встановити Церкву на своїй батьківщині.

36 **Книга Мормона змінює життя**
Навернені розповідають, як Книга Мормона допомогла їм прийняти євангелію.

РУБРИКИ

4 **Портрети віри: Віктор Барбінягра**

6 **Принципи служіння: Виявляти співчуття**

10 **З трибуни: Знати про те, ким ви є і ким завжди були**
Шері Л. Дью

40 **Голоси святих останніх днів**

80 **До нових зустрічей: Книга Мормона збагачує життя**
Президент Езра Тефт Бенсон

НА ОБКЛАДИНЦІ
Ілюстрація Девіда Гріна

ДОРОСЛІЙ МОЛОДІ

44 Подорожі трьох сучасних піонерів
Сара Кінан
Так само, як за часів перших піонерів, так і в наш час приєднання до Церкви вимагає сміливості й жертовності.

48 Втратили зв'язок? Спробуйте уповільнити темп
Шарлотта Ларкабал
Я зрозуміла, що мій прискорений, неупорядкований ритм життя віддаляв мене від Бога.

МОЛОДІ

50 Як справлятися зі складними запитаннями: три принципи, які можуть стати у пригоді
Запитання---це чудовий спосіб зміцнити ваше свідчення, а звернувшись до Господа за відповіддю, ви дасте можливість Духові допомагати вам.

54 Коли служити було важко
Ліка Т. Вальдес
Служити дідусеві було не дуже приємно---поки я не змінила свого ставлення.

56 7 підказок для підготовки виступу
Сара Хансон
Виступати в Церкві може бути страшнувато! Але ви можете скористатися цими підказками, щоб підготуватися і виголосити цікаву промову.

58 Підготовка до життя: Що ми робимо у храмі?

60 Недільна меланхолія
Алісса Нільсен
Я зрозуміла, як мені перетворити Суботній день на довгоочікуваний, а не нудний.

62 Плакат: Пари

63 Останнє слово: Ви можете бути гідні відвідування храму
Старійшина Квентін Л. Кук

ДІТЯМ

64 Подорож Ізабель
Джессіка Ларсен
Подорож мала бути довгою, але сім'я Ізабель знала, що відвідування храму варте того.

66 Порядні дідусь та бабуся
Дженна Кофорд
Ендрю хвилювався через захід "Прийди до школи з батьками".

68 Нарешті ми вічна сім'я
Джейн Мак-Брайд
Мії подобалося тепле відчуття, яке її огортало в домі її подруги Зої.

70 Хай ваше світло сяє: Друг і місіонер

72 Апостоли свідчать про Христа
Старійшина Гарі Е. Стівенсон

73 Клуб читання Книги Мормона: Геламан 5:12

74 Наша сторінка

75 Картки з персонажами зі Старого Завіту

76 Історії з Писань: Анна і Самуїл
Кім Уебб Рейд

79 Розмальовка: Я можу ділитися з іншими

Чи зможете ви знайти в цьому номері заховану Ліягону? Підказка: Яку роботу виконує твій дідусь?

ЛИПЕНЬ 2018 ТОМ 21 НОМЕР 7
ЛІЯГОНА 14798 192

Міжнародний журнал Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів

Перше Президентство: Рассел М. Нельсон, Даллін Х. Оукс, Генрі Б. Айрінг

Кворум Дванадцятьох Апостолів: М. Рассел Баллард, Джеффрі Р. Холланд, Дітер Ф. Ухтдорф, Девід А. Беднар, Квентін Л. Кук, Д. Todd Крістофферсон, Ніл Л. Андерсен, Рональд А. Разбанд, Гарі Е. Стівенсон, Дейл Г. Ренлунд, Герріт В. Гонг, Уліссес Соарес

Редактор: Уго Е. Мартінес
Помічники редактора: Ренделл К. Беннетт, Керол Ф. Мак-Конкі
Консультанти: Брайан К. Ештон, Бонні Х. Кордон, ЛеГранд Р. Кертіс мол., Едвард Дубе, Шерон Юбенк, Дональд Л. Холлстром, Дуглас Д. Холмс, Ерік В. Копічке

Головний директор: Річард А. Хітон
Директор церковних журналів: Аллан Р. Лойборг
Бізнес-менеджер: Гарф Кеннон

Головний редактор: Адам С. Олсон
Помічник головного редактора: Раян Карр
Помічник з видавництва: Франсиска Олсон
Редколегія: Марисса Денніс, Девід Діксон, Девід А. Едвардс, Метью Д. Фліттон, Лорі Фуллер, Гаррет Х. Графф, Ларен Портер Гонт, Джон Райан Дженсен, Шарлот Ларкабал, Майкл Р. Морріс, Ерік Б. Мердок, Саллі Джонсон Одекірк, Джошуа Дж. Перкі, Джен Пінборо, Річард М. Ромні, Мінді Селу, Чекел Вордлей, Марісса Віддісон

Головний директор художнього відділу: Дж. Скотт Кнудсен
Керівник художнього відділу: Тедд Р. Петерсон
Дизайнери: Дженетт Ендрюз, Фей П. Андрус, Менді Бентлі, С. Кімболл Ботт, Томас Чайлд, Девід Грін, Коллін Хінклі, Ерік П. Джонсен, Сюзен Лофгрен, Скотт М. Моой, Емілі Чієко Ремінгтон, Марк В. Робінсон, Рейчел Сміт, Брет Тир, К. Ніколь Уолкенхорст

Координатор з прав власності: Коллітт Небекер Он
Керівник видавництва: Джейн Енн Пітерс
Склад видавництва: Іра Глен Адайр, Джулі Бурдетт, Томас Г. Кронін, Брайан В. Джіджі, Джинні Дж. Нільсон, Дерек Річардсон
Підготовка до друку: Джошуа Денніс, Аммон Гарріс

Відповідальний за друк: Стівен Льюїс
Відповідальний за розповсюдження: Трой Р. Баркер

За інформацією щодо передплати і цін поза межами Сполучених Штатів і Канади зайдіть на сайт store.lds.org або звертайтеся до місцевого розподільчого центру Церкви або керівника приходу чи філії.

Рукописи і запитання надсилайте он-лайн на сайт liahona.lds.org; поштою до *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; або електронною поштою на адресу: liahona@ldschurch.org.

Ліягона (слово з Книги Мормона, що означає "компас" або "дороговказ") друкується: албанською, англійською, біслама, болгарською, вірменською, в'єтнамською, голландською, грецькою, датською, естонською, індонезійською, ісландською, іспанською, італійською, камбоджійською, китайською, кірибаті, корейською, китайською (спрощеною), латвійською, литовською, мальгаською, маршалійською, монгольською, німецькою, норвезькою, польською, португальською, російською, румунською, самоанською, себуано, словенською, суахілі, тагальською, таїтянською, тайською, тонганською, угорською, українською, урду, фіджійською, фінською, французькою, хорватською, чеською, шведською та японською мовами. (Періодичність видання різна в залежності від мови).

© 2018 by Intellectual Reserve, Inc. Усі права застережено. Printed in the Ukraine.

Інформація щодо авторського права: Якщо не вказано інше, окремі особи можуть копіювати матеріали з *Ліягони* для особистого, некомерційного використання (а також для церковних покликань). Це право може бути скасовано у будь-який час. Візуальні матеріали не можна копіювати, якщо про ці обмеження зазначено у рядку з інформацією про мистецьку роботу. Питання щодо авторського права треба направляти до Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; електронна адреса: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada: July 2018 Vol. 21 No. 7. LIAHONA (USPS 311-480) Ukrainian, (ISSN 1096-5173) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple St., Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is $10.00 per year; Canada, $12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

БІЛЬШ ДОКЛАДНО ОН-ЛАЙН

Читайте статті та надсилайте свої на адресу: **liahona.lds.org**

Знайдіть надихаючі послання, якими можна поділитися (англійською, португальською та іспанською мовами) на сайті **facebook.com/liahona**

Надсилайте відгуки на адресу: **liahona@ldschurch.org**

Підпишіться на **store.lds.org.** Або зайдіть у розподільчий центр, запитайте у провідників приходу чи зателефонуйте за номером 1-800-537-5971 (США і Канада).

ПІКТОГРАМИ ВІД GETTY IMAGES

ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Номери сторінок відповідають першій сторінці статті.

Вивчення Писань, *48, 50*
Віра, *30, 40, 43*
Вірність, *30, 75*
Впевненість, *10*
Джозеф Сміт, *12*
Ділитися, *79*
Дружба, *68, 70, 75*
Жертвування, *44, 64*
Істина, *50*
Історія Церкви, *12*
Ісус Христос, *60, 72*
Книга Мормона, *12, 36, 75, 80*
Лихо, *24, 43*
Милосердя, *6*
Місіонерська робота, *18, 70*
Молитва, *20, 48, 50, 76*
Навернення, *18, 36, 42, 44*
Небесний Батько, *20, 48*
Піонери, *24, 30, 44*
Покаяння, *63*
Приклад, *40, 41, 70*
Святий Дух, *20, 68*
Сім'я, *62, 64, 66, 68*
Служіння, *6, 54*
Суботній день, *56, 60*
Храми, *58, 62, 63, 64, 74*
Хрищення, *74*
Щастя, *4*

Віктор народився на три місяці раніше призначеного терміну. Внаслідок цього у нього є кілька фізичних вад, і він не міг ходити до семирічного віку. Попри труднощі, з якими Віктор стикається, він вирішив бути щасливим. Віктор відчуває радість, коли виявляє іншим людям доброту й любов.

ЛЕСЛІ НІЛЬССОН, ФОТОГРАФ

Віктор Барбінягра

Харків, Україна

Звичайно, у мене є проблеми, як і у всіх інших. Вони не є більшими або меншими, і хоча ми не можемо вирішити проблеми на всі 100 відсотків, я знаю, що ми можемо боротися з проблемами і, безсумнівно, ми можемо рухатися вперед.

Завдяки Церкві я знаю, що можна бути щасливими попри все, оскільки Божий план є планом щастя. Я вірю, що щастя—це те, що всередині нас, а не зовні.

Щастя приходить, коли ми віримо, покладаємося на Бога й живемо за євангелією. Це допомагає нам правильно ставитися до життя і використовувати те, що в нас є, для свого блага.

ЧИТАЙТЕ БІЛЬШЕ

Читайте більше про подорож віри Віктора на сайті **liahona.lds.org**.

Прочитайте статтю "План спасіння" на сайті lds.org/topics, щоб побачити, як план спасіння допомагає нам знайти щастя.

Принципи служіння

ВИЯВЛЯТИ СПІВЧУТТЯ

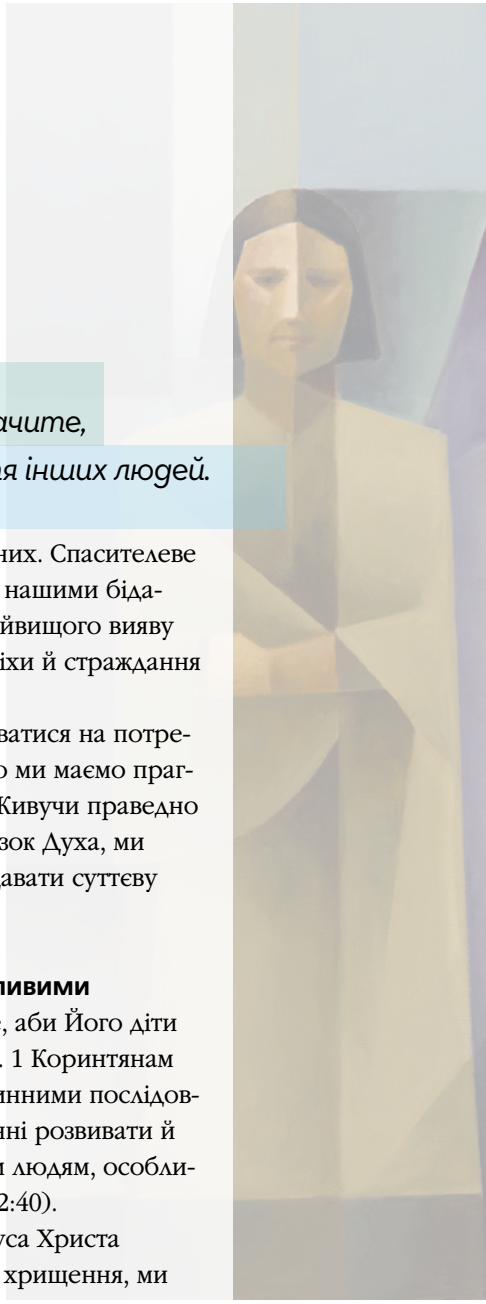

Наслідуючи приклад Спасителя у вияві співчуття, ви побачите, що можете змінювати життя інших людей.

Співчуття—це усвідомлення страждань інших людей у поєднанні з бажанням полегшити або послабити їх. Завіт наслідувати Спасителя—це завіт співчутливо "нести тягарі один одного" (Мосія 18:8). Доручення пильнувати за іншими людьми—це нагода служити так, як служив би Господь: "будьте милостиві" (Юда 1:22). Господь наказав: "Чиніть один одному милосердя та милість" (Захарія 7:9).

Спасителеве співчуття

Співчуття було рушійною силою Спасителевого служіння (див. бокову вставку "Співчутливий Спаситель"). Саме співчуття до ближнього спонукало Його простягати руку підтримки людям навколо за безлічі обставин. Виявляючи потреби і бажання людей, Він міг благословляти й навчати їх у такий спосіб, який був найбільш значущим для них. Спасителеве бажання підняти нас над нашими бідами скерувало Його до найвищого вияву співчуття—Спокути за гріхи й страждання всіх людей.

Його здатність відгукуватися на потреби людей—це те, до чого ми маємо прагнути у своєму служінні. Живучи праведно й дослухаючись до підказок Духа, ми матимемо натхнення надавати суттєву підтримку.

Наш завіт бути співчутливими

Небесний Батько хоче, аби Його діти були співчутливими (див. 1 Коринтянам 12:25–27). Щоб стати істинними послідовниками Христа, ми повинні розвивати й виявляти співчуття іншим людям, особливо тим, хто в нужді (УЗ 52:40).

Беручи на себе ім'я Ісуса Христа шляхом укладання завіту хрищення, ми

ТВОЯ ВІРА ЗЦІЛИЛА ТЕБЕ.
ХУДОЖНИК ХОРХЕ КОККО

Принципи служіння існують не для того, щоб розповідати про них як про послання. Вони мають на меті допомагати нам навчатися дбати одне про одного. Коли ми краще познайомимося з тими, кому служимо, Святий Дух підкаже й ми будемо знати, яке послання їм потрібно почути як додаток до нашого піклування і співчуття.

свідчимо, що готові виявляти співчуття. Президент Генрі Б. Айрінг, другий радник у Першому Президентстві, навчав, що дар Святого Духа допомагає нам так чинити: “Ви—член Церкви Ісуса Христа, який уклав завіт. …

Саме тому ви відчуваєте бажання допомогти людині, якій важко просуватися вперед, під ношею горя й труднощів. Ви обіцяли, що допомагатимете Господу робити їхні тягарі легшими і щоб їх було втішено. Вам було дано силу допомагати полегшувати ті ноші, коли ви отримали дар Святого Духа”[1].

Наприклад, одна сестра з Росії мала складну ситуацію в сім’ї, через що вона не могла більше року ходити до церкви. Інша сестра в її філії виявляла їй співчуття тим, що кожної неділі дзвонила й розповідала про новини у філії: які були виступи, уроки, покликання на місію, хто народився та інше. Коли ситуація в сім’ї тієї сестри змінилася і вона більше не була прив’язана до дому, у неї не виникло відчуття відірваності від філії завдяки щотижневим дзвінкам її подруги. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Генрі Б. Айрінг, “Утішитель”, *Ліягона,* трав. 2015, с. 18.

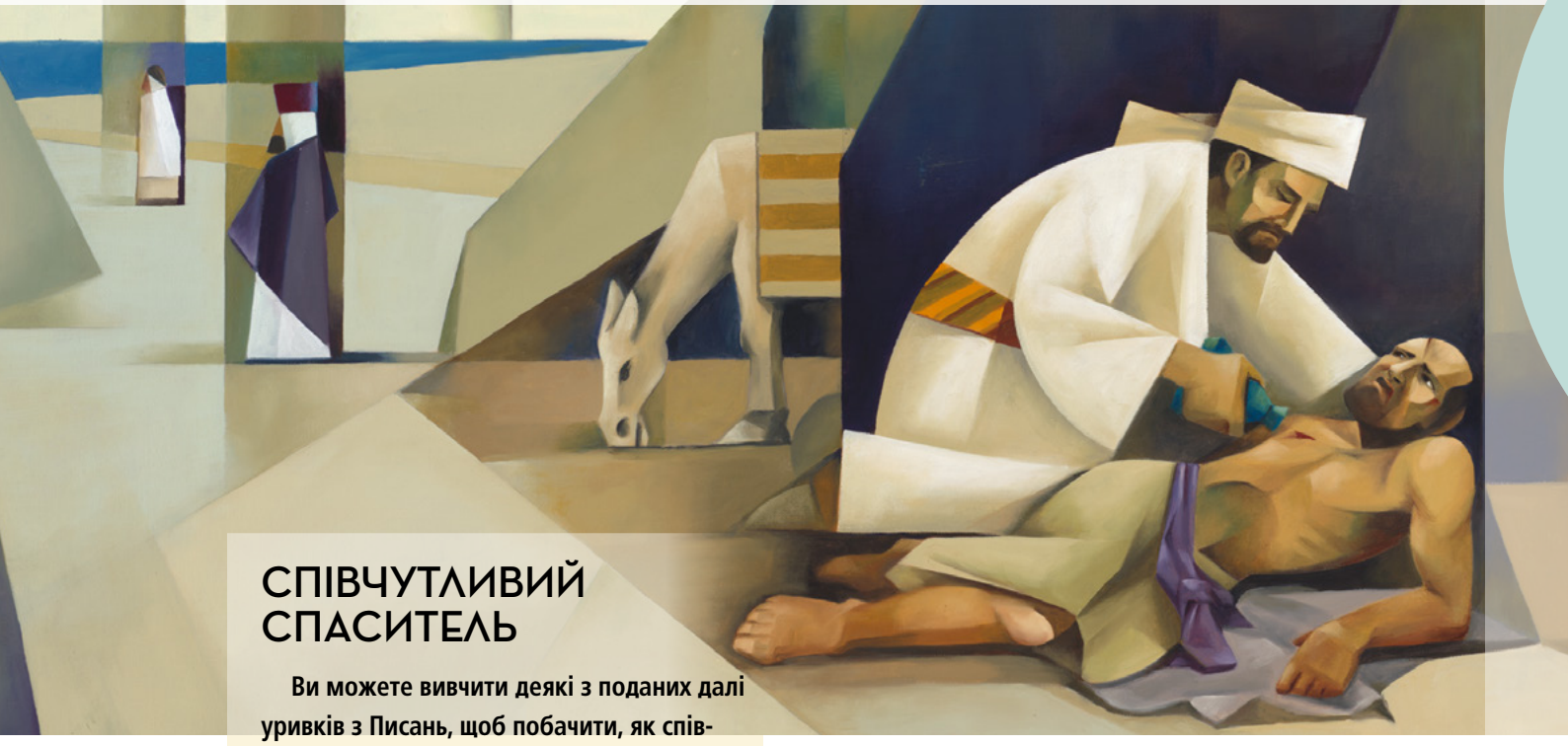

ІДИ, РОБИ ТАК І ТИ: ДОБРИЙ САМАРЯНИН, ХУДОЖНИК ХОРХЕ КОККО

СПІВЧУТЛИВИЙ СПАСИТЕЛЬ

Ви можете вивчити деякі з поданих далі уривків з Писань, щоб побачити, як співчуття Ісуса Христа спонукало Його зцілювати, благословляти і навчати людей, які оточували Його під час служіння: Матвій 9:35–38; 14:14; 18:27, 33; 20:30–34; Марк 1:40–42; 5:19; 6:30–42; 9:22; Лука 7:13; 10:33; 15:20.

Чотири поради, як можна розвивати співчуття

Хоча співчуття часто проявляється більшою мірою після того, як ми пережили власні труднощі, є те, що ми можемо робити вже зараз, щоб розвинути співчуття. Ви можете подумати про те, як застосовувати ці чотири принципи.

1. Молитва

Моліться про це. Коли ви звертаєтеся до Небесного Батька, Він відкриє ваше серце і "ви відчуєте щиру турботу про вічне благополуччя і щастя інших" (*Проповідуйте Мою євангелію: Путівник місіонерського служіння* [2004], с. 124; див. також Мороній 7:48).

2. Застосування

Застосовуйте це в житті. Ви можете виявляти співчуття, коли слухаєте і розумієте. Поставте себе на місце інших людей і подумайте, що вони можуть відчувати. Якщо це відповідає ситуації та часу, ви можете запропонувати допомогу, щоб полегшити біль, страждання або горе.

СПІВЧУТТЯ

3. Спонукання

Дійте за спонуканнями. Господь може підказати способи вияву співчуття, які ми не помічали самі. Якщо ви відчуваєте спонукання від Духа допомогти іншим, дійте без вагань.

4. Дружба

Будьте справжнім другом. Вияв співчуття може бути дуже простим: щиро цікавтеся життям людей. Також навчайтеся слухати (див. "Принципи служіння: П'ять порад для хорошого слухача", *Ліягона,* черв. 2018, сс. 6–9). Ваша любов до людей зростатиме, і буде легше розпізнати шляхи, як можна виявити ту любов.

ЗНАТИ ПРО ТЕ, КИМ ВИ Є І КИМ ЗАВЖДИ БУЛИ

Шері Л. Дью

Ця нова серія висвітлює життя відданих жінок та містить їхні послання. Їх узято з книги *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women (З трибуни: 185 років виступів жінок-святих останніх днів)* (2017).

Нещодавно моя 16-річна племінниця Меган і двоє її старших подруг прийшли до мене провести вечір з ночівлею. Під час нашої вечірньої розмови одна з них попросила розповісти, як мені в дитинстві жилося на фермі в ті старі часи. … Я розповіла Меган і її подругам, що в "старі часи" я була до болю сором'язлива і повністю позбавлена впевненості в собі.

"Як вам вдалося подолати ті почуття?"— запитала Меган. На язиці крутилася якась банальна відповідь, але я стрималася, відчувши, що ці дивовижні молоді жінки здатні сприйняти більше. Тож я їм сказала, що причина була духовною: все змінилося, коли я почала розуміти, як Господь ставиться до мене. Лише тоді моє ставлення до себе і до свого життя почало повільно змінюватися. Після цього посипалися їхні запитання: Як я *дізналася* про те, як Господь ставиться до мене. І як вони можуть дізнатися, як Господь ставиться до них?

Упродовж кількох годин з Писаннями в руках ми говорили про те, як почути голос Духа, про велике бажання Господа відкрити знання, яке надійно зберігають наші духи стосовно того, хто ми і якою є наша місія, а також про те, як це знання змінює наше життя.

… Найважливішою складовою нашого успіху і нашого щастя на землі є вміння чути голос Духа. Саме Дух розкриває нам нашу сутність—і вона стосується не лише того, ким

ПРО СЕСТРУ ДЬЮ

Шері Лінн Дью народилася в Уліссес, шт. Канзас, США, в 1953 році. Вона є найстаршою з п'яти дітей, і на той час, коли вона закінчувала п'ятий клас, вона вже керувала трактором на сімейній фермі з вирощування зернових. У неділю її бабуся Моді Дью приїжджала з Шері на церковні збори, які проводилися в орендованому залі, задовго до початку. Щоб підготувати кімнату для проведення зборів, вони підмітали недопалки й бляшанки від пива. Оскільки філія була маленькою, Шері доводилося часто виступати й проводити уроки. Вона стала піаністом філії, коли була молодою жінкою, і служила в президентстві Початкового товариства філії, коли їй було 16 років.

Здобувши у 1978 році ступінь з історії в Університеті Бригама Янга, вона почала працювати редактором у видавництві Bookcraft. Вона перейшла до видавництва Deseret Book у 1988 році, ставши виконавчим віце-президентом у 2000 році.

У 35-річному віці вона стала членом генерального правління Товариства допомоги за часів президентства Барбари В. Віндер. Їй було лише 43, коли в 1997 році вона стала другою радницею Мері Еллен В. Смут у генеральному президентстві Товариства допомоги.

Під час виступу на жіночій конференції в УБЯ у 2001 році, уривок якого наводиться нижче (пунктуацію узгоджено з правилами сучасної граматики), сестра Дью закликала жінок зрозуміти їхню цінність.

ми є, але й того, ким ми зажди були. А коли ми про це дізнаємося, тоді у нашому житті з'являється мета, яка є настільки величною, що змінює нас назавжди.

… Наш дух прагне того, щоб ми згадали істину про те, ким ми є, бо те, як ми дивимося на себе, на свою сутність, впливає на все, що ми робимо. … Це впливає на сам стиль нашого життя. Тож сьогодні я пропоную вам подумати по-новому не лише про те, ким ви є, але й ким завжди були.

… Чи уявляєте ви, що Бог, Який знав нас досконало, чекав до цього часу, щоб послати нас тоді, коли вимоги будуть вищими, а протидія, як ніколи сильною? Коли Йому потрібні будуть жінки, які допоможуть ростити й скеровувати обране покоління в найнебезпечнішому духовному середовищі? Ви уявляєте, що Він обрав нас, оскільки знав, що ми будемо безстрашними в розбудові Сіону?

… Благородними і величними. Відважними і рішучими. Вірними й безстрашними. Ось ким ви є і ким завжди були. Розуміння цієї істини може змінити ваше життя, бо це знання дає впевненість, яку неможливо здобути жодним іншим чином.

… Коли ви зрозумієте, що *вас* було обрано і збережено для цього часу, і якщо ви живете відповідно до цієї місії, то будете щасливішими, ніж будь-коли раніше.

… Бог є нашим Батьком і Його Єдинонароджений Син є Христом. Тож давайте порадіємо ще раз тому, що ми можемо сміливо діяти і служити з доблестю та енергією у Спасителевому винограднику. Тож будьмо безстрашними в побудові Сіону нашого Бога,—бо ми знаємо хто ми є і ким завжди були. ■

РАМКА ВІД GETTY IMAGES

РОЗДІЛ 5

Все втрачено

Це п'ятий розділ нової чотиритомної історії Церкви під заголовком Святі: Розповіді про Церкву Ісуса Христа в останні дні. *Книга буде надрукована 14 мовами, доступна в додатку Gospel Library в розділі Church History та он-лайн на сайті святі.lds.org. Наступні кілька розділів будуть опубліковані в найближчих номерах, поки перший том не вийде у другій половині цього року. Ті розділи будуть перекладені 47 мовами в додатку Gospel Library на сайті святі.lds.org.*

Після того як Джозеф приніс золоті пластини додому, шукачі скарбів тижнями намагалися їх украсти. Щоб зберегти літописи, йому треба було переносити їх з місця на місце, ховаючи пластини під каміном, під підлогою магазину свого батька і в купах зерна. Він ніколи не міг розслабитися.

Допитливі сусіди приходили до будинку і благали його показати їм літописи. Джозеф завжди відмовляв, навіть коли йому за це пропонували гроші. Він був рішуче налаштований піклуватися про пластини, довіряючи обіцянню Господа, що якщо він робитиме все можливе, вони будуть захищені[1].

Ці втручання часто не давали йому роздивитися пластини і більше дізнатися про Урім і Туммім. Він знав, що тлумачі мали допомогти йому перекласти пластини, але він ніколи не використовував камені провидця, щоб читати давньою мовою. Йому кортіло розпочати роботу, але він не розумів, як її виконувати[2].

Коли Джозеф вивчав пластини, поважний у Пальмірі землевласник, якого звали Мартін Гарріс, зацікавився його роботою. За віком Мартін міг бути батьком Джозефу й іноді наймав Джозефа допомагати йому на його землі. Мартін чув про золоті пластини, але не дуже багато думав про них, аж поки матір Джозефа не запросила його відвідати її сина[3].

Джозеф десь працював, коли Мартін завітав до них, тому він розпитав про пластини Емму та інших членів сім'ї. Коли Джозеф прийшов додому, Мартін схопив його за руку і попросив розповісти йому про все детальніше. Джозеф розказав йому про золоті пластини і настанови Моронія перекласти й опублікувати написане на них.

"Якщо це робота диявола,—сказав Мартін,—я не буду мати з цим справу". Але якщо це робота Господа, то він хотів допомогти Джозефу проголошувати її світу.

Джозеф дозволив Мартіну зважити в руках скриньку, в якій лежали пластини. Мартін міг сказати, що там лежало щось важке, але він не був переконаний, що то були золоті пластини. "Не звинувачуй мене за те, що не вірю твоєму слову",—сказав він Джозефу.

Мартін дістався додому вже запівніч і, прокравшись до своєї спальні, помолився, обіцяючи Богу віддати все, що мав, аби тільки дізнатися, що Джозеф виконував божественну роботу.

Після молитви Мартін відчув спокійний, тихий голос, який промовляв до його душі. Тоді він дізнався, що пластини були від Бога—і знав, що мав допомогти Джозефу ділитися посланням, яке вони містили[4].

У другій половині 1827 року Емма дізналася, що вагітна, і написала своїм батькам. Пройшов майже рік з тих пір, як вони з Джозефом побралися, а її батько і мати були й досі незадоволені цим. Та все ж Гейлзи погодилися, аби молода пара повернулася до Гармоні, щоб Емма могла народити біля своєї сім'ї.

Хоча це й відокремило б його від його батьків та братів і сестер, та все ж Джозеф дуже хотів поїхати. Люди у

НЕСТЕРПНИЙ ТЯГАР 116 СТОРІНОК, ХУДОЖНИК КВАНІ ПОВІ ВІНДЕР

штаті Нью-Йорк все ще намагалися вкрасти пластини, і переїзд на нове місце міг забезпечити спокій та усамітнення, потрібні йому для виконання Господньої роботи. На жаль, він мав борги і в нього не було грошей сплатити за переїзд[5].

Сподіваючись владнати свої фінансові справи, Джозеф поїхав до міста, щоб повернути деякі свої борги. У той час як він був у магазині і платив, до нього підійшов Мартін Гарріс. "Ось, пане Сміте, п'ятдесят доларів,—сказав він.—Я даю їх вам для виконання Господньої роботи".

Джозефу було ніяково приймати гроші, і він пообіцяв їх повернути, але Мартін сказав йому не перейматися цим. Гроші були дарунком, і він закликав усіх у приміщенні засвідчити, що він їх подарував[6].

Невдовзі Джозеф повернув свої борги і завантажив свій екіпаж. Потім вони з Еммою рушили до Гармоні із золотими пластинами, захованими у бочці з квасолею[7].

Десь через тиждень пара прибула до просторого будинку Гейлзів[8]. Не пройшло багато часу, як батько Емми почав вимагати, щоб йому дали подивитися на золоті пластини, але Джозеф сказав, що він міг показати лише скриньку, в якій він їх тримав. Невдоволений Айзек підняв скриньку, зважив її в руках, але залишався скептично налаштованим. Він сказав, що Джозеф не зможе тримати їх у будинку, якщо не покаже, що лежить всередині[9].

Поблизу від батька Емми було нелегко перекладати, та Джозеф робив усе можливе. З допомогою Емми він скопіював багато дивних знаків з пластин на папір[10]. Потім протягом кількох тижнів він намагався перекладати їх за допомогою Уріма і Тумміма. Цей процес вимагав від нього чогось більшого, ніж просто дивитися у тлумачі. Від нього вимагалося бути смиренним і виявляти віру під час вивчення знаків[11].

Через кілька місяців Мартін приїхав до Гармоні. Він сказав, що відчув поклик Господа поїхати аж до Нью-Йорка, щоб проконсультуватися з експертами з давніх мов. Він сподівався, що вони зможуть перекласти знаки[12].

Джозеф скопіював ще кілька знаків з пластин, записав свій переклад і передав аркуш Мартіну. Потім вони з Еммою дивилися, як їхній друг поїхав у східному напрямку, щоб проконсультуватися з видатними вченими[13].

Прибувши до Нью-Йорка, Мартін пішов зустрітися з Чарльзом Ентоном, професором латини та грецької з Колумбійського коледжу. Професор Ентон був молодим чоловіком, десь на п'ятнадцять років молодшим за Мартіна, і був найбільше відомий як автор популярної енциклопедії з грецької та римської культури. Він також почав збирати історії про американських індіанців[14].

Ентон був непривітним ученим, який не любив, коли його турбували, але він прийняв Мартіна і дослідив знаки та здійснений Джозефом переклад[15]. Хоча професор не знав єгипетської мови, він читав деякі дослідження стосовно цієї мови і знав, як вона виглядала. Дивлячись на знаки, він побачив певні подібності з єгипетською і сказав Мартіну, що переклад був правильний.

Дивлячись на символи, професор Антон побачив певну подібність з єгипетською мовою і сказав Мартіну Гаррісу, що переклад був правильним.

Мартін показав йому більше знаків, і Ентон також їх розглянув. Він сказав, що там були знаки з багатьох давніх мов, і дав Мартіну довідку, яка засвідчувала їхню справжність. Він також порадив, щоб Мартін показав знаки іншому вченому, якого звали Сем'юел Мітчелл і який викладав у Колумбійському коледжі[16].

"Він дуже добре розуміється на цих давніх мовах,—сказав Ентон,—і я не сумніваюся, що він вам допоможе"[17].

Мартін поклав довідку собі в кишеню, але коли він вже виходив, Ентон покликав його назад. Він хотів дізнатися, як Джозеф знайшов золоті пластини.

"Ангел Бога,—сказав Мартін,—відкрив їх йому". Він свідчив, що переклад пластин змінить світ і врятує його від знищення. І тепер, коли у нього є доказ їхньої справжності, він мав намір продати свою ферму і пожертвувати свої гроші на видання перекладу.

"А покажіть-но мені ту довідку",—сказав Ентон.

Мартін витяг її зі своєї кишені і віддав йому. Ентон розірвав її на шматки і сказав, що не існує ніяких ангелів-посланців. Якби Джозеф хотів, аби пластини

були перекладені, він міг би привезти їх до Колумбійського коледжу, щоб їх переклав хтось учений.

Мартін пояснив, що частина пластин була запечатана і що Джозефу не було дозволено їх будь-кому показувати.

“Я не можу прочитати запечатану книгу”,—сказав Ентон. Він застеріг Мартіна, що Джозеф, мабуть, його обманював. “Остерігайтеся шахраїв”,—сказав він[18].

Мартін вийшов від професора Ентона і пішов до Сем’юела Мітчелла. Той чемно прийняв Мартіна, вислухав його історію і подивився на знаки та переклад. Він не міг зрозуміти, що вони означали, але сказав, що вони нагадували йому єгипетські ієрогліфи і були писаннями зниклого народу[19].

Мартін невдовзі поїхав з того міста і повернувся до Гармоні, переконаний більш ніж будь-коли раніше в тому, що Джозеф мав давні золоті пластини і силу їх перекласти. Він розповів Джозефу про свої бесіди з професорами й зробив висновок: якщо найосвіченіші чоловіки в Америці не могли перекласти книгу, це мав зробити Джозеф.

“Я не можу,—відповів Джозеф, приголомшений цим завданням,—бо я неосвічений”. Але він знав, що Господь підготував тлумачі, щоб він міг перекласти пластини[20].

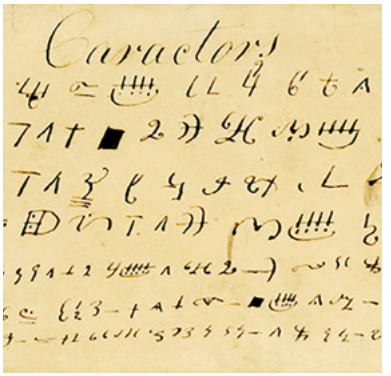

Факсиміле символів з пластин Книги Мормона.

Мартін погодився. Він планував повернутися до Пальміри, привести до ладу свої бізнесові справи та якнайшвидше повернутися, аби служити писарем у Джозефа[21].

У квітні 1828 року Емма та Джозеф жили в будинку на березі річки Сасквеганна, неподалік від будинку батьків[22]. У цей час Емма, яка була на пізній стадії вагітності, часто була писарем Джозефа після того, як він почав перекладати літопис. Одного дня під час перекладу Джозеф несподівано зблід. “Еммо, а навколо Єрусалима є стіна?”—запитав він.

“Так”,—сказала вона, згадавши її описання в Біблії.

“А,—з полегшенням сказав Джозеф,—я боявся, що мене обманули”[23].

Емма дивувалася тому, як недостатні знання її чоловіка про історію та Писання не заважали перекладу. Джозефу було важко написати навіть зв’язного листа. Та година за годиною вона сиділа біля нього, коли він диктував літопис, без допомоги будь-якої книги чи рукопису. Вона знала, що лише Бог міг надихнути його перекладати так, як він це робив[24].

З часом Мартін повернувся з Пальміри і взяв на себе обов’язки писаря, давши Еммі час на відпочинок перед народженням немовляти[25]. Але відпочивати було важко. Дружина Мартіна, Люсі, наполягла на тому, щоб поїхати з ним до Гармоні, й обоє з подружжя Гарріс мали впертий характер[26]. Люсі підозріло ставилася до бажання Мартіна підтримувати Джозефа фінансово і гнівалася через те, що він їздив до Нью-Йорка без неї. Коли він сказав, що збирається до Гармоні, аби допомогти з перекладом, вона напросилася поїхати з ним з твердим наміром побачити пластини.

Люсі втрачала слух, і, коли вона не могла розуміти те, що казали люди, вона іноді думала, що вони її критикують. Також вона мало розуміла, що таке приватність. Після того як Джозеф відмовився показати їй пластини, вона почала обшукувати будинок, нишпорячи в сімейних скринях, шафах та дорожніх скринях. У Джозефа не було іншого вибору, як тільки заховати пластини в лісі[27].

Люсі невдовзі залишила будинок й оселилася у сусідки. Емма знову мала приватний доступ до своїх скринь та шаф, але тепер Люсі розказувала сусідам, що метою Джозефа було заволодіти грошима Мартіна. Після того як протягом кількох тижнів Люсі створювала неприємності, вона повернулася додому до Пальміри.

Коли запанував спокій, Джозеф та Мартін перекладали швидко. Джозеф зміцнювався у своїй божественній ролі провидця й одкровителя. Дивлячись у тлумачі або в інший камінь провидця, він мав змогу перекладати незалежно від того, чи були пластини перед ним, чи були вони обмотані в якесь лляне полотно Емми і лежали на столі[28].

Протягом квітня, травня та початку червня Емма чула ритмічне диктування Джозефом літопису[29]. Він промовляв повільно але чітко, часом роблячи паузу, аби почекати, доки Мартін скаже “написано” після того, як

допише сказане Джозефом[30]. У свою чергу, Емма також виконувала роль писаря і дивувалася, як після запланованих та неочікуваних перерв Джозеф без уточнень завжди починав там, де зупинявся[31].

Невдовзі настав час, коли у Емми мала народитися дитина. Гора рукописних сторінок тепер ставала все більшою, і Мартін був переконаний, що якби він міг дати своїй дружині почитати переклад, вона побачила б його цінність і припинила заважати їхній роботі[32]. Він також сподівався, що Люсі буде задоволена тим, на що він витратив свій час і гроші, допомагаючи публікації Божого слова.

Одного дня Мартін попросив, щоб Джозеф дозволив йому взяти на кілька тижнів рукопис до Пальміри[33]. Пам'ятаючи поведінку Люсі Гарріс, коли та була у них вдома, Джозеф насторожено поставився до цієї ідеї. Але він хотів зробити приємне Мартіну, який повірив йому тоді, коли так багато інших людей сумнівалися в його словах[34].

Невпевнений в тому, як вчинити, Джозеф молився про скерування, і Господь сказав йому, що не слід дозволяти Мартіну брати ці сторінки[35]. Та Мартін був переконаний, що якщо він покаже їх своїй дружині, це все змінить, і тому благав Джозефа запитати знову. Джозеф так і зробив, але відповідь знову була такою самою. Мартін тиснув на нього, щоб він запитав втретє, і цього разу Бог дозволив їм вчинити, як їм подобається.

Джозеф сказав Мартіну, що той може взяти сторінки на два тижні, якщо зобов'яжеться тримати їх замкненими і показувати лише певним членам сім'ї. Мартін пообіцяв і повернувся до Пальміри з рукописом в руках[36].

Після того як Мартін поїхав, Джозефу явився Мороній і забрав у нього тлумачі[37].

Через день після від'їзду Мартіна Емма у дуже важких пологах народила хлопчика. Немовля було кволим та слабким і довго не прожило. Пережите Еммою виснажило її фізично та спустошило емоційно, і певний час здавалося, що вона теж помре. Джозеф постійно її доглядав, ніколи надовго її не полишаючи[38].

Дім Джозефа і Емми Смітів у Гармоні, шт. Пенсильванія

Через два тижні здоров'я Емми почало покращуватися і її думки повернулися до Мартіна і рукопису. "Мені так тяжко на душі,—сказала вона Джозефу,—що я не можу бути спокійною і не зможу, доки не дізнаюся щось про те, що з ним робить пан Гарріс".

Вона переконувала Джозефа знайти Мартіна, але Джозеф не хотів її залишати. "Пошли по мою матір,—сказала вона,—хай вона побуде зі мною, поки тебе не буде"[39].

Джозеф сів у поштову карету і рушив на північ. Під час подорожі він мало їв і спав, побоюючись, що він образив Господа, не дослухавшись, коли Той сказав, що не слід дозволяти Мартіну брати рукопис[40].

Коли він прибув до будинку своїх батьків у Манчестері, сходило сонце. Сміти готували сніданок і послали Мартіну запрошення приєднатися до них. На восьму годину їжа вже стояла на столі, але Мартіна не було. У Джозефа та його сім'ї почали з'являтися важкі передчуття, коли вони чекали на нього.

Зрештою, після більш ніж чотирьох годин, вдалині з'явився Мартін, повільно йдучи до будинку і потупивши очі в землю перед собою[41]. Перед воротами він зупинився, сів на паркан і насунув капелюха собі на очі. Потім він увійшов і мовчки сів їсти.

Сім'я дивилася на те, як Мартін узяв свій столовий прибор, начебто готовий до споживання їжі, та потім він випав у нього з рук. "Я загубив свою душу!—вигукнув він, стиснувши руками свої скроні.—Я загубив свою душу!"

Джозеф підскочив. "Мартіне, ти загубив той рукопис?"

"Так,—відповів Мартін.—Він пропав, і я не знаю, де він".

"О, Боже мій, Боже мій,—застогнав Джозеф, стискаючи свої кулаки.—Все втрачено!"

Він почав ходити по кімнаті туди і сюди. Він не знав, що робити. "Їдь назад,—наказав він Мартіну.—Шукай знову".

"Це все марно,—заплакав Мартін.—Я обшукав увесь будинок. Я навіть розрізав матраци й подушки, і я знаю, що його там нема".

“І мені повертатися до моєї дружини з такою новиною?” Джозеф боявся, що ця новина її вб’є. “І як мені постати перед Господом?”

Його матір намагалася його втішити. Вона сказала, що, мабуть, Господь пробачить його, якщо він смиренно покається. Але тепер Джозеф ридав, гніваючись на себе за те, що не послухався Господа з першого разу. Він майже нічого не їв до кінця того дня. Він переночував там і вранці поїхав до Гармоні[42].

Коли Люсі побачила, як він ішов, їй стало важко на серці. Здавалося, що все, на що вони сподівалися сім’єю, все, що було джерелом радості для них протягом кількох останніх років, вмить зникло[43]. ■

Повний перелік цитованих робіт можна знайти англійською на сайті saints.lds.org.

Слово Тема у посиланнях вказує на додаткову інформацію он-лайн на сайті святі.lds.org.

ПОСИЛАННЯ

1. Джозеф Сміт—Історія 1:59; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 8, in *JSP,* H1:236–238 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [1]–[2]; Knight, Reminiscences, 3.
2. Knight, Reminiscences, 3–4; Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [1]–[3]; Joseph Smith History, circa Summer 1832, 1, in *JSP,* H1:11.
3. “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly,* Aug. 1859, 167–168; Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [3]–[4]; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 8, in *JSP,* H1:238 (draft 2). **Тема:** Witnesses of the Book of Mormon (Свідки Книги Мормона)
4. “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly,* Aug. 1859, 168–170.
5. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 8–9, in *JSP,* H1:238 (draft 2); Knight, Reminiscences, 3; “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly,* Aug. 1859, 170.
6. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [6]; Lucy Mack Smith, History, 1845, 121.
7. “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly,* Aug. 1859, 170.
8. “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly,* Aug. 1859, 170; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:240 (draft 2).
9. Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, in “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian,* May 1, 1834, [1].
10. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:240 (draft 2); Knight, Reminiscences, 3.
11. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [3]; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:240 (draft 2); “Letter from Elder W. H. Kelley”, *Saints’ Herald,* Mar. 1, 1882, 68; див. також Doctrine and Covenants 9:7–8 (Revelation, Apr. 1829–D, at josephsmithpapers.org).
12. Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, in *JSP,* H1:15; Knight, Reminiscences, 3. **Тема:** Book of Mormon Translation (Переклад Книги Мормона)
13. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:238–240 (draft 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, in *JSP,* H1:15.
14. MacKay, “Git Them Translated”, 98–100.
15. Bennett, “Read This I Pray Thee”, 192.
16. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:240 (draft 2); Bennett, Journal, Aug. 8, 1831, in Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites’ ”, 355.
17. [James Gordon Bennett], “Mormon Religion—Clerical Ambition—Western New York—the Mormonites Gone to Ohio”, *Morning Courier and New-York Enquirer,* Sept. 1, 1831, [2].
18. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:240–242 (draft 2); Jennings, “Charles Anthon”, 171–187; Bennett, “Read This I Pray Thee”, 178–216.
19. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244 (draft 2); Bennett, Journal, Aug. 8, 1831, in Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites’ ”, 355; Knight, Reminiscences, 4. **Тема:** Martin Harris’s Consultations with Scholars (Мартін Гарріс консультується з ученими)
20. Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, in *JSP,* H1:15; Ісая 29:11–12; 2 Нефій 27:15–19.
21. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [8]; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald,* Oct. 1, 1879, 289–290.
22. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244 (draft 2); Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, in “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian,* May 1, 1834, [1]; Agreement with Isaac Hale, Apr. 6, 1829, in *JSP,* D1:28–34.
23. Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, 454; див. також Edmund C. Briggs to Joseph Smith, June 4, 1884, *Saints’ Herald,* June 21, 1884, 396.
24. Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald,* Oct. 1, 1879, 289–290; Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, 454.
25. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244 (draft 2); Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, in “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian,* May 1, 1834, [1].
26. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [8].
27. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [3]–[5], [8]–[9].
28. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [9]–[10]; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald,* Oct. 1, 1879, 289–290.
29. У спогадах Емма Сміт сказала, що вона працювала в тій самій кімнаті, в якій працювали Джозеф та Олівер Каудері, коли закінчували переклад в 1829 році, і вона з великою вірогідністю була присутня тоді, коли Джозеф та Мартін перекладали в 1828 році. (Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald,* Oct. 1, 1879, 290).
30. William Pilkington, Affidavit, Cache County, UT, Apr. 3, 1934, in William Pilkington, Autobiography and Statements, Church History Library; “One of the Three Witnesses”, *Deseret News,* Dec. 28, 1881, 10.
31. Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, 454; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald,* Oct. 1, 1879, 289–290.
32. Див. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [10]; Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244; Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, in *JSP,* H1:15; Knight, Reminiscences, 5; and Historical Introduction to Preface to the Book of Mormon, circa Aug. 1829, in *JSP,* D1:92–93.
33. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9, in *JSP,* H1:244 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [10].
34. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 6, [10]–[11]; book 7, [1].
35. Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, in *JSP,* H1:15.
36. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9–10, in *JSP,* H1:244–246 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [1]; Knight , Reminiscences, 5.
37. Joseph Smith History, 1838–1856, volume A-1, 9–10, in *JSP,* H1:244–246 (draft 2).
38. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [1]–[2]. **Тема:** Joseph and Emma Hale Smith Family (Джозеф та сім’я Емми Гейл Сміт)
39. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [1]–[2].
40. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [2]–[4].
41. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [5].
42. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [5]–[7]. **Тема:** Lost Manuscript of the Book of Mormon (Загублений рукопис Книги Мормона)
43. Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, book 7, [7]. **Тема:** Lucy Mack Smith (Люсі Мак Сміт)

ЯК НАМ ВДАЛОСЯ УСПІШНО ділитися євангелією

Будучи новонаверненими, ми з дружиною не дуже добре знали, як бути місіонерами. Однак ми поставили за мету розповісти про євангелію сотні чоловік.

Невер Чикунгуво
Порадник з історії Церкви, Зімбабве

Ми з дружиною Еверджойс родом з маленького міста Мутаре на східному кордоні Зімбабве. Невдовзі після хрищення і конфірмації ми загорілися місіонерською роботою. Ми прочитали, що "поле вже біле для жнив" (УЗ 33:7), і хоча ми не дуже багато знали про те, як бути місіонерами, ми вирішили "устром[ити] [свої] серпи і ж[ати] з усією [своєю] міццю, розумом і силою".

Невер і Еверджойс Чикунгуво

Ми були членами щойно створеної філії Дангамвура, розташованої в одному з передмість Мутаре. На той час, у 1991 році, філія нараховувала 25 членів Церкви. Невдовзі нас покликали місіонерами філії. Ми багато навчилися від літньої місіонерської пари, яка служила в нашому регіоні. Одна з їхніх порад була така: встановлюйте цілі.

Ми хотіли ділитися євангелією з кожним, тож ми поставили за мету розповісти про неї 100 людям під час першого року служіння місіонерами філії. Можливо ми були наївними, але нам це здавалося реалістичним. Ми вірили, що Господь нам допоможе.

Співаючи гімни на церковних зборах, ми зрозуміли, що маємо прихований талант до музики. Ми вирішили скористатися цим талантом, тож почали співати для людей і з людьми, які виявляли зацікавленість євангелією, коли ми зустрічалися і навчали їх. Дух супроводжував нас під час співу священної музики, і Він зворушував серця людей, яких ми навчали. Тож ми ділилися посланням відновленої євангелії. Ми заохочували всіх приєднуватися до хору філії, і багато людей так і робило, незалежно від того, чи були вони святими останніх днів. Чим більше людей дізнавалося про євангелію, тим більше входило до вод хрищення.

Продовжуючи свою місіонерську роботу, ми продовжували поститися і молитися за сім'ї, які приєдналися до Церкви. Ми відчували, що інші люди у громаді дивилися на праведний приклад тих сімей. Ми отримували все більше запрошень навчати сім'ї, і серед тих, кого ми навчали, були майбутні члени Церкви.

Завдяки навчанню й життю за євангелією новоохрищені подружжя ставали більш дружними й відчували більшу любов між собою. Батьки були спроможні відмовитися від традицій, які не відповідали євангельській культурі. Вони не вживали алкоголь і тютюн. Вони

навчали своїх дітей правильних принципів. Багато з тих, хто в минулому був повністю занурений у мирські справи, тепер були готові прийняти покликання в Церкві. Вони стали благословенням для своєї філії *і* своєї громади. Господня рука принесла великі зміни в їхнє життя.

Хоча в Мутаре в той час почалися сильні переслідування, це не зупинило зростання Церкви. Здавалося, що чим сильнішим був спротив, тим більше людей хотіло дізнатися про Церкву. Наприклад, коли представники національної армії приходили переодягнені, щоб подивитися, що в Церкві робиться протизаконного, Дух торкався їхнього серця. Багато з них пізніше охристилися й були висвячені в священство.

З Господньою допомогою ми поділилися євангелію з набагато більшою кількістю людей, ніж поставили собі за мету. Оскільки ми мали бажання шукати способи того, як торкнутися серця інших людей, ми змогли побачити могутню зміну в житті багатьох з нашого міста. ■

Примітка реактора: через швидке зростання філії Дангамвура там невдовзі побудували каплицю. Місіонерські зусилля поширилися на інші райони, і в 1995 році в Мутаре було організовано округ з вісьмома приходами.

ІЛЮСТРОВАНО ОРЮЛ ВІДАЛ

Старійшина Хорхе Ф. Себаллос
Сімдесятник

Щоб нам завжди відчувати

Існує сила, потужніша за землетруси, шалені вітри або вируюче полум'я. Однак вона тиха і спокійна, й ми повинні зважати на неї, якщо хочемо мати її скерування.

27 лютого 2010 року о 3:34 землетрус силою 8,8 бала з величезною силою обрушився на більшу частину Чилі, викликавши паніку, страх і тривогу за життя мільйонів людей.

Через кілька днів мене призначили головувати під час конференції колу в місцевості неподалік від епіцентру цього землетрусу. Я думав про те, чи вплине землетрус і триваючі поштовхи на відвідуваність конференції. Я був здивований тим, що відвідуваність кожної сесії конференції була більшою, ніж на попередніх конференціях.

Вочевидь землетрус нагадав членам колу, принаймні на певний час, як важливо наближатися до Бога, святити Суботній день і відвідувати збори. Кілька тижнів потому я зателефонував президентові колу. Я запитав, чи відвідуваність церковних зборів була все ще високою. Президент відповів, що зі зменшенням частоти і сили наступних поштовхів зменшувалася й відвідуваність церкви.

Подібна модель спостерігалася й після сумних подій, пов'язаних з руйнуванням всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку, США, у вересні 2001 року. Тисячі людей пішли до церков, щоб заспокоїти розум і знайти втішення, якого вони так сильно потребували. Але з плином часу інтенсивність пошуків слабшала, і все поверталося до звичного русла. Не землетруси, не бурі та не катастрофи й трагедії—природні чи техногенні—розвивають віру, свідчення і тривале навернення.

Ілля і тихий спокійний голос

За днів пророка Іллі Ахав був царем у Ізраїлі. Ахав одружився з Єзавель, фінікійською принцесою. Вона запровадила серед ізраїльтян фінікійські традиції, у тому числі поклоніння ідолам. Після того як Ілля викликав на змагання і переміг священиків Ваала, яких було багато при дворі царя Ахава, Єзавель погрожувала позбавити пророка життя, тож він утік у пустиню. (Див. 1 Царів 18:4, 13, 19, 21–40; 19:1–4.)

Після того як його в пустині нагодував ангел, Ілля йшов 40 днів і 40 ночей до гори Хорив (див. 1 Царів 19:5–8). У пустині до Іллі було слово Господнє. Йому було наказано вийти з печери, де він ночував. І коли він стояв на горі перед Господом, здійнявся "вітер великий та міцний", настільки сильний, що зриває гори та скелі ламає. "Та не в вітрі Господь". А потім стався землетрус, "та не в трусі Господь". Потім здійнявся вогонь, "і не в огні Господь" (1 Царів 19:11–12). Якими б сильними не були вітер, землетрус і вогонь, вони не були виявом Господнього голосу до пророка.

Після цих потужних проявів природних сил, дійшов до Іллі "тихий лагідний голос", і він його почув (див. 1 Царів 19:12–13). Заспокійливий голос Господа сказав

ІЛЮСТРАЦІЇ ІРЕНИ ФРЕЙТАС

йому, кого треба помазати наступним царем Сирії, кого помазати наступним царем Ізраїля і що йому слід помазати Єлисея пророком, який стане його наступником.

У пошуках голосу

Той самий голос, який дійшов до Іллі—голос, який сказав йому, що робити в складний час його життя і служіння—досі доступний кожній Божій дитині, яка щиро хоче виконувати волю Батька. Але посеред багатьох гучних мирських голосів, які запрошують нас іти темними заплутаними шляхами, де ми можемо знайти тихий спокійний голос, який скаже нам, що робити, що казати і якими нас хоче бачити Бог?

Нефій радив нам "бенкету[вати] словами Христа; бо ось, слова Христа скажуть вам усе, що вам треба робити" (2 Нефій 32:3).

І де нам знайти слова Христа, щоб бенкетувати ними? Ми можемо звертатися до Писань, особливо до Книги Мормона, яку було написано і збережено в чистоті для нас, представників цього покоління. Ми також чуємо слова сучасних пророків, які розповідають про бажання нашого Вічного Батька і нашого Спасителя Ісуса Христа у цей час.

Слова сучасних пророків скеровують нас, коли ми постаємо перед новими і складними випробуваннями. В останні роки, наприклад, в той час як пануюча плутанина у світі та його філософії постійно прагнуть змінити поняття шлюбу та сім'ї, слова пророків твердо, сміливо і з любов'ю наголошують на священній природі сім'ї, проголошуючи, що "шлюб між чоловіком і жінкою встановлено Богом і що сім'я є центральною частиною Творцевого плану для вічної долі Його дітей"[1].

Сьогоденні пророки і апостоли також наголошують, як важливо дотримуватися Суботнього дня вдома і в церкві, та досягати спасіння наших предків шляхом ведення сімейно-історичної та храмової роботи. На кожній генеральній конференції вони надають додаткове духовне скерування для Церкви.

Святий Дух вестиме вас

Далі Нефій навчає нас: "Якщо ви ввійдете цим шляхом, і отримаєте Святого Духа, це покаже вам усе, що вам слід робити" (2 Нефій 32:5). Тож наголосивши на тому, як важливо шукати слова Христа, Нефій тепер дає нам настанову стосовно безпосереднього особистого спілкування, яке ми повинні мати зі Святим Духом, третім членом Божества.

Нефій точно знав, про що казав. 30–40 років тому, поки його сім'я ще була в пустині й він будував корабель, який переправить його до обіцяної землі, Нефій дорікав своїм старшим братам за їхні злочестиві вчинки, яких вони припускалися навіть після того, як почули голос ангела.

Нефій казав їм: “Ви скорі на беззаконня, але повільні у згадці Господа Бога вашого. Ви бачили ангела, і він говорив з вами; так, ви чули Його голос час від часу; і Він розмовляв з вами тихим, лагідним голосом, але ви були поза почуттям, так що не сприймали Його слова; тоді Він став розмовляти з вами голосом, подібним до грому, від чого затряслася земля, нібито вона мала розколотися на шматки” (1 Нефій 17:45).

Щоб нам завжди відчувати

Зазвичай Бог спілкується зі Своїми дітьми через Святого Духа, Який найчастіше спілкується з нами голосом, що пронизує розум і серце, “спокійним тихим голосом, що шепоче і проникає крізь усе” (див. УЗ 85:6). Дослухаймося ж до того лагідного голосу і не чекаймо, поки хтось не заговорить до нас голосом грому! Пам’ятайте, Ілля дізнався, що голос Господа був не у вітрі і не в землетрусі, і не у вогні. Господь промовляв до нього через Святого Духа, спокійним тихим голосом.

“Голос Духа приходить як *відчуття*, а не звук,—казав президент Бойд К. Пекер (1924–2015), президент Кворуму Дванадцятьох Апостолів.—Ви навчитеся, як навчився і я, “прислухатись”, бо той голос радше *відчувається*, аніж *чується*.

… Саме голос Духа приходить у розум як думка або як відчуття, вкладене у ваше серце”[2].

Розумом і серцем ми *відчуваємо* слова Святого Духа сильніше, ніж ті, які ми *чуємо* вухами. То давайте ж завжди відчувати ці спонукання! Давайте відкриємо розум і серце, щоб отримувати слова пророків. Давайте дозволимо Святому Духу й надалі нас навчати за допомогою тихого спокійного голосу. Навчаючи своїх учнів про Святого Духа, Якого буде їм послано після того, як Він їх залишить, Спаситель сказав: “Утішитель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім’я Моє, Той навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я вам говорив” (Іван 14:26).

Кожен вірний член Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів має право і благословення отримати особисте скерування, натхнення і особисте одкровення з небес через Святого Духа.

Президент Томас С. Монсон (1927--2018), сказав: “Дійте за підказками тихого, лагідного голосу. Пам’ятайте, що носій священства, який мав повноваження, поклав руки вам на голову під час вашої конфірмації і сказав: “Прийми Святого Духа”. Відкрийте своє серце, навіть саму свою душу, щоб чути звучання цього особливого голосу, який свідчить про істину. Як обіцяв пророк Ісая: “Вуха твої будуть чути те слово, яке … казатиме: “Це та дорога,—простуйте ви нею!” [Ісая 30:21]”[3]. ■

ПОСИЛАННЯ

1. “Сім’я: Проголошення світові”, *Ліягона*, лист. 2017, с. 145.
2. Бойд К. Пекер, “Порада молодим”, *Ліягона,* лист. 2011, сс. 17-18.
3. Томас С. Монсон, “Вірити, слухатися і витерпіти”, *Ліягона,* трав. 2012, с. 129.

ВІРА,
ЩО ВЕДЕ ВПЕРЕД

Озброєні свідченням про Господа Ісуса Христа члени загону з ручними візками під керуванням Віллі рухалися вперед попри труднощі й голод.

Старійшина Рональд А. Разбанд
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Історія, яку я хочу розповісти, розпочалася на розлогих зелених сільських просторах Англії, де в 1825 році в Глостері народився Джон Беннет Хокінс. Він охристився і став членом Церкви в 1849 році й того ж року вирушив до Америки із групою святих останніх днів на кораблі *Henry Ware.* Він прибув до Юти в серпні 1852 року і в перші роки переселення піонерів до Юти був ковалем.

Його майбутня наречена, Сара Елізабет Моултон, також приїхала з сільської місцевості в Англії. Ірчестер—це маленьке село біля ріки Нен, що за 105 км на північ від Лондона і майже на такій самій відстані на схід від Бірмінгема. Сара Елізабет народилася там у 1838 році у Томаса Моултона і Естер Марш. Мати Сари Елізабет померла, коли їй було лише 2 роки, і в 1840 році її батько одружився з Сарою Дентон.

У червні 1837 року старійшина Гебер С. Кімбол (1801–1868), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, та інші провідники Церкви перебували в Англії, виконуючи місіонерську роботу. Серед багатьох навернених, яких навчали ці місіонери, була сім'я, яка дала Моултонам примірник брошури *Голос застереження*, написаної старійшиною Парлі П. Праттом (1807–1857), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Прочитавши її, Томас і Сара навернулися і охристилися 29 грудня 1841 року. На той час у їхній сім'ї було лише двоє дітей: 4-річна Сара Елізабет і 7-місячна Мері Енн.

Дух збирання потужно працював у серцях навернених в Європі. Їхнім великим бажанням було емігрувати до Америки, де вони зможуть перебувати з більшістю святих. Подібно до інших, Моултони не мали достатньо грошей для здійснення цього бажання. Але вони прийняли тверде рішення й почали збирати гроші у банку для фруктів.

Постійний еміграційний фонд

У 1849 році Президент Бригам Янг (1801–1877) заснував постійний еміграційний фонд, щоб допомогти членам Церкви здійснити переїзд до Америки. Перші святі, які скористалися цим фондом, здійснили подорож у критих возах, однак цей засіб пересування був повільним і коштовним. Навіть за допомогою Постійного еміграційного фонду така подорож була під силу небагатьом. Провідники Церкви вивчили можливість використання ручних візків і зрозуміли, що завдяки ручним візкам подорож буде швидшою і дешевшою.

На той час сім'я Моултонів нараховувала семеро дітей, але завдяки заощадженням з фруктової банки і за підтримки

Зліва: Сьогоденний Глостер, Англія, сільська місцевість

ФОТОГРАФІЯ EDDIECLOUDSTOCK.ADOBE.COM

Національна пам'ятка Scotts Bluff в західній частині Небраски, США

Постійного еміграційного фонду, а також з огляду на дешевший вид пересування, їхні мрії про імміграцію могли здійснитися. Оскільки сім'я складалася з 9 чоловік, необхідно було все ретельно спланувати й підготувати для подорожі. Аби заощадити більше грошей, щоб купити все необхідне, вони майже рік жили виключно на ячмінному борошні.

Коли наближався час вирушати в подорож, Томас завагався, чи слід це робити, оскільки його дружина чекала дитину. Але Сара Дентон Моултон була жінкою сильної віри й не збиралася відступати. Перед тим як вони покинули Англію, один з місіонерів дав Сарі благословення, в якому пообіцяв, що якщо вона поїде до Юти, то безпечно подолає весь шлях, не втративши жодного члена сім'ї. То було велике обіцяння для сім'ї, яка невдовзі мала складатися з 10 осіб!

В сім'ї, яка в 1856 році сіла на корабель *Thornton,* у Ліверпулі, Англія, радо привітали немовля усього через три дні після початку подорожі. Судно *Thornton* було зафрахтоване для перевезення 764 святих з Данії, Швеції та Англії. Ними керував місіонер на ім'я Джеймс Грей Віллі.

Через шість тижнів *Thornton* прибув до Нью-Йоркської бухти. Після того сім'я Моултонів сіла на поїзд, щоб здійснити довгу подорож на захід. Вони прибули в Айова-Сіті, шт. Айова, в червні 1856 року. То була відправна точка, звідки вирушали загони з ручними візками. Усього за три дні до їхнього прибуття з Айова-Сіті в дорогу вирушив загін з ручними візками під керівництвом капітана Едварда Банкера, узявши з собою всі наявні візки.

Проблема з ручними візками

Приблизно через два тижні до загону Віллі приєднався ще один загін святих під керівництвом Едварда Мартіна. Церковні агенти в Айова-Сіті, які докладали всіх зусиль, щоб оснастити й відіслати перші три загони з ручними візками, тепер мали поспіхом вирішувати проблему, як підготувати все необхідне для неочікувано великої групи щойно прибулих. Їм треба було виготовити 250 ручних візків, перш ніж ці святі зможуть продовжити свою подорож.

Кожен дієздатний чоловік був задіяний до виготовлення ручних візків, у той час як жінки шили десятки наметів для подорожі. Багато з тих майстрів-любителів не дотримувалися технічних вимог і виготовляли візки різного розміру й міцності, що потім створило труднощі. Щоб устигнути виготовити потрібну кількість ручних візків, використовувалася деревина зі щойно зрубаних, непросушених дерев, а в деяких випадках для коліс—сиром'ятна шкіра та жесть. У кожен візок навантажували продукти й усі пожитки багатьох святих.

Як правило, у кожний ручний візок клали 180-230 кг борошна, постілі, кухонного приладдя й одягу. На кожен візок дозволялося брати лише 8 кг особистого вантажу на одну особу.

Томас Моултон і його сім'я, яка складалася з 10 чоловік, були призначені в четвертий загін, яким керував капітан Віллі. До нього входило 400 святих, серед яких було більше, ніж завжди, літніх людей. У звіті, поданому у вересні того року, вказувалося "404 особи, 6 возів, 87 ручних візків, 6 пар волів, 32 корови і 5 мулів"[1].

Сім'ї Моултонів було дозволено мати один віз, один критий і один відкритий ручний візок. Томас з дружиною тягнули критий візок. Новонароджений Чарльз і сестричка Ліззі (Софія Елізабет) їхали в тому візку. Лотті (Шарлотта) могла їхати тоді, коли візок везли з гори. Восьмирічний Джеймс Гебер ішов позаду, прив'язаний мотузком за пояс, щоб не відставати. Інший візок з важким вантажем тягнули двоє старших дівчат—Сара Елізабет (19 років) та Мері Енн (15 років)— і брати Вільям (12 років) і Джозеф (10 років).

У липні 1856 року Моултони попрощалися з Айова-Сіті і й розпочали свою подорож на захід, довжиною в 2 090 км. Після 26 днів подорожі вони дісталися Уінтер-Квортерс (Флоренс) шт. Небраска. За традицією вони провели там кілька днів, ремонтуючи візки й запасаючись усім необхідним, оскільки більше не було великих міст між Уінтер-Квортерс і Солт-Лейк-Сіті.

Літо закінчувалося, коли загін Віллі готувався залишати Уінтер-Квортерс, тож було зібрано нараду, щоб вирішити—йти чи залишатися до весни. Ті люди, які вже проходили цей маршрут, рішуче застерігали про те, як небезпечно вирушати так пізно. Але капітан Віллі й багато членів загону вважали, що слід іти, оскільки у них не було всього необхідного, аби зимувати у Флоренсі.

Недостатня кількість продуктів

Маючи недостатню кількість продуктів, члени загону Віллі розпочали свою подорож 18 серпня, сподіваючись, що зможуть поповнити свої запаси у Форт-Ларамі (північніше сучасного Ларамі, шт. Вайомінг). З огляду на застереження вони завантажили на кожний візок додатковий 45-кілограмовий мішок борошна і сподівалися, що зустрінуть вози з продовольством, вислані з Солт-Лейк-Сіті. Однак перевізники продовольства, вважаючи, що вже не буде переселенців, у вересні повернули назад до Солт-Лейк-Сіті раніше, ніж загон Віллі дійшов до них.

У Флоренс Моултони вирішили, що краще вони залишать ящик з пожитками, оскільки вантаж, який вони везли для сім'ї з 10 чоловік, і так був надто важкий. На той час вони вже залишили частину багажу в порту Ліверпуля, ящик одягу на борту корабля, скриню з одягом у Нью-Йорку й скриню пожитків, що складалися головним чином з їхніх особистих речей, в Айова-Сіті. Навіть під час подорожі вони дивилися, як можуть полегшити свій вантаж.

Тим, хто насолоджується зручностями сучасного життя, важко уявити щоденні страждання, які доводилося переживати Моултонам та іншим надзвичайним чоловікам і жінкам з тих загонів з ручними візками. Чи можемо ми уявити натерті до мозолів руки й ноги, біль у м'язах, пил і бруд, спеку, мух і москітів, стада буйволів, на які вони натикалися, і зустрічі з індіанцями? Чи можемо ми уявити переправу через річки, труднощі, які створювали пісок та ковзкі камені, коли піонери намагалися перейти з візками через бурхливі або глибокі води? Чи можемо ми зрозуміти слабкість, яку вони мали через недостатнє харчування?

Під час подорожі діти Моултонів ішли з матір'ю в поля, щоб збирати дикорослу пшеницю, яка доповнювала їхній запас продуктів, що танув на очах. Настав

ФОТОГРАФІЯ З GETTY IMAGES

Річка Світ-Уотер біля печери Мартіна, шт. Вайомінг, США

момент, коли денний раціон сім'ї складався з ячмінного хліба і одного яблука на кожних трьох членів сім'ї.

12 вересня перед настанням сутінків до табору прибула група місіонерів, які поверталися з Британської місії. Їх очолював старійшина Франклін Д. Річардс (1821–1899), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, прапрадідусь моєї дружини. Коли старійшина Річардс та інші побачили труднощі того загону з ручними візками, вони пообіцяли поспішити до Солт-Лейк-Сіті та якнайшвидше вислати допомогу.

30 вересня загін Віллі дійшов до Форт-Ларамі, шт. Вайомінг, що за 645 км на схід від Солт-Лейк-Сіті.

На початку жовтня почалася зима, і в міру просування загону вперед, труднощів ставало ще більше. Запасів було так мало, що капітан Віллі мав урізати раціон до 15 унцій (425 г) борошна на одного чоловіка, 13 унцій на одну жінку, 9 унцій для дітей і 5 унцій на немовлят. Невдовзі їм довелося протистояти завиваючим вітрам і снігопадам. Уранці 20 жовтня нападало 10 см снігу, і намети й накриття для візків упали під його вагою. П'ять членів загону й кілька тяглових тварин померли від холоду й голоду в ніч перед снігопадом, а ще п'ятеро померли в наступні три дні. В першу чергу надаючи їжу жінкам, дітям і хворим, багато з достатньо сильних чоловіків змушені були залишатися взагалі без їжі.

Рятувальні загони

Спустившись на 3 км нижче від Скелястого хребта, загін розбив табір біля ріки Світ-Уотер, де, потерпаючи від голоду, холоду і страждань, чекав, поки закінчиться снігопад.

Коли загін Франкліна Д. Річардса дістався Солт-Лейк-Сіті, вони негайно повідомили Президента Янга про важке становище іммігрантів. Святі в долині не очікували на прибуття нових іммігрантів аж до наступного року, і новина про їхнє становище поширилася зі швидкістю лісової пожежі.

Через два дні, 6 жовтня 1856 року у Старій Скинії відбулася генеральна конференція. Президент Янг звернувся з трибуни із закликом до чоловіків вирушити на допомогу наступного дня, навантаживши продовольство та все необхідне на вози, запряжені мулами чи кіньми[2].

Джон Беннет Хокінс того дня був у Скинії й відгукнувся на заклик про допомогу. Він був серед сотень людей, які вирушили з Солт-Лейк-Сіті з рятувальними загонами. Увечері 21 жовтня рятувальники зі своїми підводами нарешті дісталися до табору Віллі. Їх з радістю і вдячністю привітали замерзлі й голодні святі. То була перша зустріч Джона Беннета Хокінса з Сарою Елізабет Моултон, які стануть моїми прадідусем і прабабусею.

22 жовтня дехто з рятувальників поїхали на допомогу іншим загонам з ручними візками, в той час як Вільям Х. Кімбол разом з тими возами, що залишилися, вирушив до Солт-Лейк-Сіті, піклуючись про загін Віллі.

Ті, хто був надто слабким, щоб тягнути візки, поклали свої пожитки на вози та йшли поруч з ними. А тих, хто вже був неспроможний іти, везли на возах. Коли вони дісталися до Скелястого хребта, почався ще один сильний снігопад. Коли вони намагалися піднятися на хребет, їм доводилося замотуватися в ковдри, щоб не замерзнути до смерті. Приблизно 40 чоловік із загону вже померли[3].

Було так холодно, що під час переходу через хребет багато святих постраждало від обмороження рук, ніг та обличчя. Одна жінка осліпла від морозу.

Ми можемо собі уявити Моултонів зі своїм гуртом з 8 дітей, які тягнули і штовхали свої два візки через глибокі сніги. Один візок тягнув Томас з дружиною, в якому знаходився їхній дорогоцінний скарб—Лотті, Ліззі та немовля Чарльз, а маленький Джеймс Гебер, спотикаючись, тягнувся на мотузку, прив'язаному до пояса. Інший візок тягнули і штовхали Сара з Елізабет та інші троє дітей. Добра літня жінка, бачачи, як важко малому Джеймсу Геберу, взяла його за руку і йшла з ним за візком. Той вияв доброти врятував його праву руку, але через мороз його ліва рука була обморожена. Коли вони дійшли до Солт-Лейк-Сіті, кілька пальців на тій руці довелося ампутувати.

Надвечір 9 листопада вози зі стражденними людьми зупинилися біля будівлі офісу зі збору десятини, де зараз знаходиться Меморіальний будинок Джозефа Сміта в Солт-Лейк-Сіті. Багато з прибулих мали обморожені кінцівки. 69 чоловік померли на шляху. Але обіцяння, дане сім'ї Моултонів у тому благословенні в Англії, було виповнене. Томас і Сара Дентон Моултон не втратили жодної дитини.

Від врятування до кохання

Загін привітали сотні мешканців Солт-Лейк-Сіті, які з нетерпінням чекали на його прибуття і були готові допомогти своєю турботою. Вдячність Сари Елізабет до одного з молодих героїв, який допомагав у врятуванні Моултонів від смерті, невдовзі переросла в романтичне почуття, а згодом у кохання.

5 грудня 1856 року, з найкращими побажаннями від своїх рідних, Сара Елізабет вийшла заміж за свого рятівника Джона Беннета Хокінса. Вони були запечатані на час і на всю вічність у липні наступного року в Домі для ендаументів. Вони оселилися в Солт-Лейк-Сіті й були благословенні мати трьох синів і сімох дочок. Одна з тих дочок, Естер Емілі, у 1891 році вийшла заміж за мого дідуся Чарльза Разбанда.

24 липня ми святкуємо День піонерів і висловлюємо вдячність за багатьох піонерів, які віддали все, щоб розбудувати Долину Солоного озера і багато інших поселень у Сполучених Штатах. Ми також висловлюємо вдячність за піонерів-святих останніх днів по всьому світу, які проклали—і зараз прокладають—євангельський шлях, яким пройдуть інші.

Що рухало ними? Що штовхало їх уперед? Відповідь така—свідчення про Господа Ісуса Христа. Як правнук піонерів я додаю своє свідчення, що їхні зусилля не були марними. Те, що відчували вони, відчуваю і я. Те, що знали вони, знаю і я та свідчу про це. ■

Виступ, виголошений під час Дня піонерів на світанковій службі в Солт-Лейк-Сіті 24 липня 2007 року.

ПОСИЛАННЯ

1. Report by F.D. Richards and Daniel Spencer, "Smith, Marilyn Austin, *Faithful Stewards—the Life of James Gray Willie and Elizabeth Ann Pettit,* 95–120," history.lds.org.
2. Див. Brigham Young, "Remarks", *Deseret News,* Oct. 15, 1856, 252; see also LeRoy R. Hafen and Ann W. Hafen, *Handcarts to Zion* (1981), 120–121.
3. З них 19 померло ще до того, як загін дійшов до Форт-Ларамі, в тому числі 7 померли під час подорожі океаном і 4 в Айова-Сіті. Ще 19 померли між Форт-Ларамі і початком зими, більшість у дні перед приходом рятувальників.

Зберігати віру у віддаленні

Раян В. Зальцгівер
Відділ історії Церкви

Більшість святих останніх днів у наш час поклоняються в приходах і філіях, де вони можуть збиратися разом, щоб "поститися, і молитися, і розмовляти один з одним про благополуччя своїх душ" (Мороній 6:5). Однак Мороній, пророк, який написав ці слова, виконував свою останню роботу, залишившись єдиним учнем Христа після знищення свого народу.

Упродовж усієї історії Церкви багато святих останніх днів зберігали віру, залишаючись на самоті, коли через певні обставини вони опинялися в ізоляції. Деякі, подібно до Моронія, проживали свої дні, будучи свідками й прикладом для майбутніх поколінь. Інші доживали до часу, коли вони знову могли сповідувати свою віру.

ІЛЮСТРАЦІЇ ДЖ. КЕНА СПЕНСЕРА

Молитви про той довгожданий день

Франтішка Броділова навряд чи думала про те, яку роль зіграє в історії Церкви, коли в 1913 році місіонери постукали у

Коли через війну, хворобу або інші обставини ці члени Церкви залишилися самі у своїй країні, ось що допомогло їм залишатися вірними.

двері її домівки у Відні. Через рік після її навернення в Австро-Угорській імперії завирувала війна, місіонери повернулися додому, багато чоловіків-членів Церкви пішли до армії, а Франтішка і кілька інших сестер зустрічалися самостійно.

То була єдина можливість зустрічатися з членами Церкви, яку мала Франтішка упродовж багатьох років. Після війни Франтішеку, чоловіку Франтішки, пообіцяли посаду в новому уряді Чехословаччини. Після їхнього переїзду до Праги Франтішка була єдиним членом Церкви у своїй країні. Через кілька місяців Франтішек помер, а Франтішка залишилася з двома малими дочками—Френсіс і Джейн,—про яких тепер мала дбати.

Франтішка сама навчала дочок євангелії. "Я зростала у Церкві,—згадувала Френсіс.— Церквою була наша домівка!"[1] Франтішка також писала провідникам Церкви в Австрії з проханням призначити місіонерів до Чехословаччини.

Франтішка Броділова приєдналася до Церкви у Відні в 1913 році—за рік до Першої світової війни—і не мала зв'язку з іншими членами Церкви до 1929 року.

ФРАНТІШКА ВЕСЕЛА БРОДІЛОВА, ПОРТРЕТ ЛЮБ'ЯЗНО НАДАНО БІБЛІОТЕКОЮ ВІЗУАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ.

Франтішка була присутня, коли старійшина Джон А. Уідтсоу (обоє в середньому ряду) освятив землю Чехословаччини для проповідування євангелії в 1929 році.

Провідники Церкви не поспішали, бо останні місіонери були в Празі приблизно 40 років тому, і їх кинули до в'язниці за проповідування, а потім вислали з міста. Хоча уряд був новим, провідники Церкви боялися, що нічого не змінилося.

Наполеглива Франтішка продовжувала писати листи і молитися, щоб було відкрито місію. У 1928 році, після того як Франтішка вже 10 років сама підтримувала свою віру, повернувся 83-річний Томас Байзінгер—той самий місіонер, який проповідував у Празі багато років тому. Здавалося, що ізоляція цієї сім'ї закінчилася. Однак невдовзі через погіршення стану здоров'я старійшині Байзінгеру довелося залишити країну.

Франтішка була збентежена, однак вирішила й надалі писати листи членам і провідникам Церкви, які жили за кордоном. Її наполегливість не залишилася без нагороди: 24 липня 1929 року старійшина Джон А. Уідтсоу (1872–1952), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, прибув до Праги з групою місіонерів. Того вечора Франтішка разом з цією групою зійшла на пагорб поблизу замку Карлштейн, де старійшина Уідтсоу освятив Чехословаччину для проповідування євангелії і офіційно організував місію. "Мало хто може уявити ту радість, яку ми відчували,—пізніше писала Франтішка.— Ми молилися про цей день упродовж років"[2].

Майже шість місяців філія збиралася в домі Франтішки. Згодом Франтішка допомагала своїм дочкам у перекладі Книги Мормона чеською мовою і заклала фундамент Церкви у країні, яка зараз називається Чеською Республікою.

Подібно до Франтішки багато святих останніх днів перебували в ізоляції. Далі розповідається про чоловіків і жінок, які були серед перших, хто ділився євангелією і закладав фундамент Церкви на своїй батьківщині. Це дало можливість іншим людям пізніше долучитися до товариства святих.

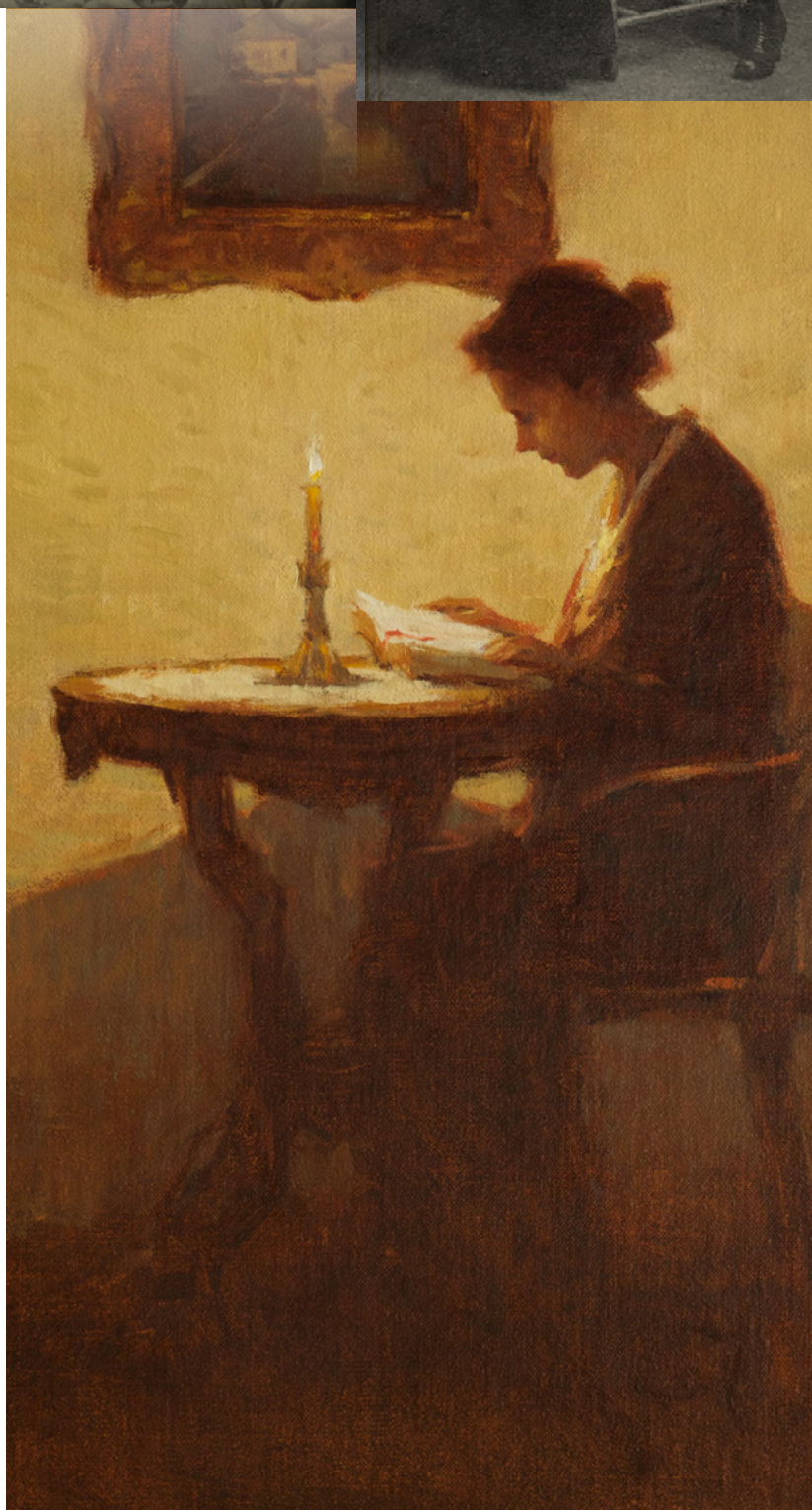

Після смерті чоловіка Франтішка сама виховувала двох дочок.

Подібно до Франтішки багато святих останніх днів перебували в ізоляції. Ці чоловіки й жінки підтримували вогонь своєї віри, ділилися євангелією і будували Церкву на своїй батьківщині.

Будучи головуючим старійшиною, Фуджія Нара (у темному костюмі) взяв на себе відповідальність підтримувати зв'язок з членами Церкви після закриття Японської місії в 1924 році.

Постійний дар справжньої віри

Коли в 1924 році закрили Японську місію, багатьом членам Церкви здавалося, що вони загублені й полишені. Провідником приблизно 160 членів Церкви в Японії став Фуджія Нара, головуючий старійшина в тій країні. Оскільки він працював на залізниці, то міг відвідувати членів Церкви, які жили на відстані одне від одного. Коли Фуджія не міг приїздити, то підтримувати зв'язок йому допомагало видавництво журналу під назвою *Шуро (Пальмова гілка),* в якому він ділився євангельськими посланнями й підбадьорював святих упродовж буремних років, які настали пізніше.

Після того як Фуджія переїхав працювати до Манчжурії, а людина, яка замінила його на посаді головуючого старійшини, раптово померла у 1937 році, контакт з членами Церкви в Японії невдовзі було втрачено. "Хоча у нас не було листування з Солт-Лейк-Сіті,—казав Фуджія,—ми були переконані, що Церкву невдовзі знову буде відкрито [в нашій країні]"[3].

Під час Другої світової війни Фуджія повернувся до Токіо, де проповідував своїм сусідам і організовував щотижневі збори Недільної школи. Після війни Фуджія знайшов повідомлення Едварда Л. Кліссольда—святого останніх днів, що служив в американській армії—в якому він запрошував членів Церкви в тій країні зв'язатися з ним. Фуджія відразу ж прийшов до Едварда в готель, де той жив. Коли Едвард відвідав збори святих останніх днів у Токіо, то був здивований, побачивши, що на них приходить близько 100 чоловік.

"В усьому цьому,—сказав пізніше Фуджія,—найбільший дар, незмінний дар полягав в усвідомленні й прийнятті істинної віри—тобто пізнанні Небесного Батька, Ісуса Христа і Святого Духа"[4].

Розбудова Церкви на Гаваях

Джонатан Х. Напела був шанованим суддею на острові Майю, перш ніж він разом зі своєю дружиною Кіті охристився в 1851 році. Після того як Джонатан змушений був залишити суддівство внаслідок приєднання до Церкви, він присвятив усю свою енергію розбудові Церкви серед корінних гавайців. Джонатан навчав місіонера Джорджа К. Кеннона гавайській мові, допомагав перекладати Книгу Мормона і розробив першу програму навчання місіонерів будь-якій іноземній мові.

Внаслідок цього упродовж трьох років більше 3 тис. корінних гавайців приєдналися до Церкви. "Для нас абсолютно зрозуміло, що це Божа Церква,—писав Джонатан.—На цих островах є багато людей, які здобули сильну віру завдяки благодаті Бога, через Ісуса Христа, Господа, в те, що ми можемо отримати Святого Духа"[5].

ПОРТРЕТ ДЖОНАТАНА НАПЕЛИ ЛЮБ'ЯЗНО НАДАНО БІБЛІОТЕКОЮ І АРХІВОМ ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ

Справа: один з перших навернених на Гаваях, Джонатан Напела, допомагав у перекладі Книги Мормона гавайською мовою. Внизу: Вільгельм Фрідріхс (другий зліва) і Еміль Хоппе (по центру в задньому ряду) здійснювали перші хрищення в Аргентині.

У 1872 році Кіті Напела заразилася проказою і мала переїхати до колонії прокажених на острові Молокаї. Замість того, щоб залишатися серед святих, Джонатан звернувся з проханням дозволити і йому переїхати до цієї колонії. "Упродовж цього короткого часу, який залишився,—писав він до управління охорони здоров'я,—я хочу залишатися зі своєю дружиною"[6]. Йому було надано дозвіл, і Джонатан став президентом філії на Молокаї. Джонатан тісно співпрацював з місцевим католицьким священиком отцем Даміеном, служачи всім, хто потерпав від тієї хвороби. Згодом Джонатан помер від прокази, якою заразився в колонії.

"Я радий бути знаряддям в руках Бога"

Сім'ї Фрідріхс і Хоппе були єдиними святими останніх днів у Аргентині, коли вони переїхали туди з Німеччини на початку 1920-х років. Вільгельм Фрідріхс та Еміль Хоппе намагалися ділитися євангелією у своїй новій країні, роздаючи брошури й запрошуючи інших приходити на їхні збори. "Я глибоко переконаний, що Небесний Батько пошле щирих друзів, які приймуть євангелію,—писав Вільгельм,—бо я радий бути знаряддям в руках Бога"[7].

Однак не обійшлося без великих випробувань. Сім'ї жили далеко одна від одної, і їм доводилося їхати 2 години, щоб зустрітися. Оскільки Еміль був дияконом, а Вільгельм учителем в Аароновому священстві, вони не могли виконувати обряди, такі як причастя або надання благословень.

У 1924 році Хільдегарда Хоппе народила дівчинку, яка через два місяці померла. У своєму смутку

Їхня наполегливість у закладанні фундаменту Церкви дала можливість іншим пізніше приєднатися до товариства святих.

[Повідомляємо, що Country Histories (Історія країн), про яку згадується в цій боковій колонці, буде в наявності англійською, іспанською і португальською мовами та мовою вибраної країни.]

Більш докладну інформацію про цих та інших вірних святих по всьому світу можна знайти на Country Histories (Історія країн) у розділі Church History (Історія Церкви) в додатку Євангельська бібліотека або на сайті history.lds.org.

Коли Філліп і Аннелі Ассард (зліва) зустрілися з Люсьєном і Агатою Аффу в Кот-д'Івуарі, обидві пари зраділи, дізнавшись, що вони були там не єдиними членами Церкви.

Хільдегарда запитувала, як ім'я її дівчинки може бути занесене до записів Церкви. Внаслідок цього Вільгельм почав листуватися з провідниками Церкви в Солт-Лейк-Сіті.

Через півтора роки старійшину Малвіна Дж. Балларда (1873--1939), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, послали разом з іншими місіонерами зустрітися з постійно зростаючою групою навернених в Буенос-Айресі. Коли вони прибули в грудні 1925 року, старійшина Баллард охристив кількох навернених і організував філію. В день Різдва старійшина Баллард освятив Південну Америку для місіонерської роботи і організував першу на цьому континенті місію.

Повернення євангелії своєму народові

Філліп і Аннелі Ассард комфортно жили в Кельні, Німеччина, коли до них у двері в 1980 році постукали місіонери. Вони швидко прийняли євангелію і були "приголомшені зливою благословень". Філліп невдовзі відчув непереборне бажання повернутися в свою рідну країну Кот-д'Івуар, щоб ділитися відновленою євангелією. "Тож у 1986 році, після багатьох молитов і посту разом з дружиною,—згадував Філліп,—я вирішив повернутися на Берег Слонової Кістки, щоб віддати те, що я отримав, аби покращити життя родичів і мого народу"[8].

Перед від'їздом з Німеччини Філліп порадився з провідниками Церкви. Хоча в Кот-д'Івуарі не було підрозділів Церкви, там жило кілька членів, які приєдналися до Церкви в інших країнах. Ассардам було надано список імен тих людей, і упродовж наступного року вони невтомно писали кожному з них. Поступово Ассарди відновили іскру віри в інших людях і отримали дозвіл на проведення недільних зборів у себе вдома. Після цього створювалися приходи і філії, а в 1997 році в Кот-д'Івуар було організовано перший кіл. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Frances McOmber, in Ruth McOmber Pratt, "Frantiska Vesela Brodilova," unpublished manuscript (2009), 18.
2. Františka Brodilová, in Pratt, "Frantiska Vesela Brodilova," 25.
3. Fujiya Nara, in Lee Benson, "Japanese Member Survives Adversity", *Church News,* Feb. 17, 1979, 7.
4. Fujiya Nara, in Benson, "Japanese Member Survives Adversity", 7.
5. Jonathan Napela, in "Foreign Correspondence: Sandwich Islands—Minutes of Conference, Makawao, April 1st, 1852", *Deseret News,* Nov. 27, 1852, 4.
6. Jonathan Napela, in Fred E. Woods, "A Most Influential Mormon Islander: Jonathan Hawaii Napela", *The Hawaiian Journal of History,* vol. 42 (2008), 148.
7. Wilhelm Friedrichs, letter, dated Mar. 5, 1924, Argentine Mission Correspondence, Church History Library.
8. Robert L. Mercer, "Pioneers in Ivory Coast", *Liahona,* Mar. 1999, 19.

ФОТОІЛЮСТРАЦІЯ КОУДІ БЕЛЛ

Книга Мормона змінює життя

Ці навернені розвинули віру завдяки читанню Книги Мормона.

Книга Мормона дійсно є даром, призначеним привести нас, Божих дітей, до знання істинної євангелії Ісуса Христа. Енріке Серпа Бустаманте, член Церкви з Ліми, Перу, вважає, що Книга Мормона—це лист від люблячого батька: "Наш Небесний Батько писав "листи" через пророків, даючи пораду, втішення і скерування для нашого блага і благословляючи нас в усі часи. Він настільки мудрий у Своєму плані, що знає, як посилати нам ті листи любові, особливо коли наші серця готові для розуміння Його благословень і Його євангелії".

Ось свідчення кількох навернених з усього світу про вчення Книги Мормона, які стали для них особливими, коли вони дізнавалися більше про Церкву.

Ще одне свідчення про Ісуса Христа

Я побачив Книгу Мормона в домі своєї племінниці в Ібадані, Нігерія. Оскільки я дуже люблю читати, мені було цікаво зрозуміти, чому на книзі написано, що вона є "ще одним свідченням про Ісуса Христа". Тож я взяв книгу і прочитав її.

Підзаголовок "ще одне свідчення про Ісуса Христа" відкрив мій розум до розуміння, що Спаситель є для всіх людей, а не лише для ізраїльтян, що й було для мене великим питанням. Відвідування Ним нефійців та встановлення Його законів і обрядів серед того народу змусило мене дізнатися більше про Його служіння.

Той підзаголовок спонукав мене дізнатися більше про Церкву. Виконуючи настанови, що містяться в Книзі Мормона, такі, як молитися, щоб пізнати істину для себе,—я почав відчувати Духа (див. Мороній 10:4). Зараз я знаю, що наш Спаситель живий і любить кожного з нас.

Єзекіїль Акех, шт. Айдахо, США

1 Нефій 8—плід "солодший за все, що я коли-небудь куштував"

У книзі 1 Нефій 8:11–12 Легій описує плід дерева життя як "солодший за все, що я коли-небудь куштував. … Моя душа сповнилася надзвичайно великою радістю". Коли я читала ці вірші, то мала сильне відчуття, що цей плід був дуже особливими, і мені також захотілося його мати.

Я відчула велику симпатію до Легія. Я подумала: якби я була Легієм і цей плід дійсно існував, я б відчувала те ж саме, що й він, і відчайдушно хотіла б, аби і моя сім'я скуштувала його також. Це особливо стосується мене, оскільки мої батьки ще не є членами Церкви. Тож навіть коли я читаю ці вірші зараз, вони, як здається, висловлюють бажання мого серця.

Я знала, що цей плід був особливим, навіть до того, як дізналася, що він символізує Божу любов і Його євангелію. Пізніше, коли я зрозуміла значення плоду, то подумала, як точно його описано в Писаннях.

Писання є дійсно літописом пророків про істину, і в них міститься Боже слово.
Еюн Джин Єом, Гйонгі, Південна Корея

Кн. Якова 5:74—бажання служити Богові

Коли я досліджував Церкву, то прочитав вірш в Кн. Якова 5:74. Цей вірш відразу ж мене вразив. Усе життя я був дуже активним членом тієї церкви, до якої раніше належав, і завжди мав бажання служити Богові. Я навіть сподівався одного дня вивчати філософію і теологію, щоб служити Йому. Я вже здав вступний іспит, щоб вивчати філософію.

Але ніколи не забуду миті, коли вперше прочитав цей уривок з Писань. Я пам'ятаю, що то був вечір після першого відвідування церковної служби святих останніх днів. Під час однієї з перерв між уроками я побачив на дошці оголошень одкровення Президента Монсона стосовно зниження вікового цензу для служіння на місії.

Коли того вечора я прочитав Кн. Якова 5:74, то знав, що я маю служити Богові. Чомусь, дивлячись на місіонерів—тих двох юнаків, які були такого ж віку, як і я,—які присвячували своє життя Йому, я знав, що саме так і я можу чинити. Ввечері, напередодні тієї церковної служби, я вирішив охриститися. А ввечері після тієї служби я вирішив поїхати на місію. Зараз, я вже повернувся додому, з честю відслуживши прекрасним людям у Філіппінській Східній місії Себу.
Джозеф Гутьєррес, Батангас, Філіппіни

Книга Еноша—прощення гріхів

Коли я вперше читала Книгу Мормона, то не знала, звідки почати. Мені було важко прощати, особливо себе, і знати, чи гідна я прощення. Одна з сестер-місіонерок сказала мені, що я отримаю відповідь у Писаннях і що якщо я не знаю, звідки почати, то мені слід помолитися про це й необхідний уривок буде переді мною. Я вирішила погортати книгу й прочитати там, де навмання зупинюся—це була книга Еноша, вірші 4–6. Я зрозуміла, що Книга Мормона істинна з першої ж миті, як почала це читати.
Дженніфер Ендрескі, Каліфорнія, США

Мосія 27—можливість змінитися

Коли я вперше прочитала Книгу Мормона, мені найбільше сподобався розділ з книги Мосії, в якому син Алми відвернувся від Церкви і намагався її зруйнувати. Але в ньому відбулася величезна зміна—він відчув Святого Духа і перетворився на віруючого. Мені дуже подобається цей уривок, бо можливість змінюватися повинна надаватися кожному.
Марія Гарсія Енріке Гонсалес, Мауле, Чилі

Єзекіїль Акех

Джозеф Гутьєррес

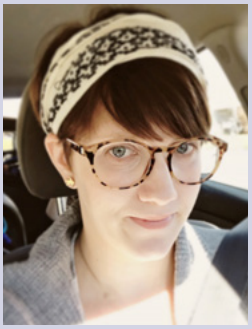

Дженніфер Ендрескі

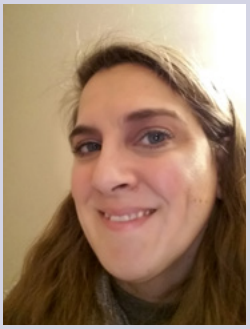

Марі-Шантал Хог

Вену Бхаскар Накка

Мосія 27:28–29—щастя і викуплення

Мене, нового члена Церкви, вразив цей уривок з Писань: Мосія 27:28–29. Я була і залишаюся вдячною за те, що Господь змилостивився і викупив мене від гріховного життя. До хрищення я вважала себе щасливою, але ніщо не може зрівнятися зі щастям, яке я відчула, як тільки прийняла відновлену євангелію. Я ніколи раніше не відчувала такої впевненості в тому, що матиму яскраве майбутнє.

Прийнявши запрошення Алми: "Прийдіть і христіться на покаяння, щоб ви також могли скуштувати плоду дерева життя" (Алма 5:62), я відчула таке ж втішення і спокій визволення, як і Алма молодший, коли він писав: "Я перебував у найтемнішій безодні; але тепер я бачу чудове світло Бога. Мою душу було виснажено від вічної муки; але мене врятовано, і моя душа не болить більше" (Мосія 27:29). Цей уривок допоміг мені зрозуміти, що новий поворот мого життя і новознайдене щастя основувалися на розумінні, що Ісус Христос є моїм Спасителем і Викупителем. Зараз я безмежно вдячна, що мій Спаситель сплатив ціну справедливості й дає мені можливість знову і знову відчувати ту викупительну любов кожного разу, коли я каюся.

Марі-Шантал Хог, пров. Онтаріо, Канада

Маленька синя книга

Я виріс у Індії, де познайомився з місіонерами й уперше прийшов до церкви. Та неділя випала на Великдень. Через графік роботи я запізнився до церкви і прийшов на урок для молоді в Недільній школі, який вів один місіонер. Він цитував кілька уривків з синьої книги, якої я ніколи раніш не бачив, але вона була подібна до Біблії. Коли місіонер навчав, я мав сильне відчуття в серці і зрозумів, що й мені також слід мати ту книгу.

Після уроку я підійшов прямо до нього і сказав: "Мені потрібна ця книга". Оскільки той примірник був його особистим, він не міг його мені віддати, але дозволив оглянути й потримати його в руках. Я побачив золоті слова, які рельєфно виділялися на обкладинці: "Книга Мормона". У мене знову з'явилося те відчуття, що мені потрібно мати в себе цю книгу. Місіонер узяв у мене адресу і пообіцяв принести книгу. Звичайно ж, невдовзі місіонери прийшли до мене додому і принесли для мене примірник Книги Мормона. Вони почали проводити зі мною уроки.

Того року Великдень приніс надзвичайне благословення у моє життя: Книгу Мормона. Та маленька синя книга наповнила моє життя духом життя, і я такий вдячний, що мав привілей навчатися з неї. ■

Вену Бхаскар Накка, шт. Каліфорнія, США

ПОТУЖНІ ІСТИНИ З КНИГИ МОРМОНА

"Коли дитя Бога прагне дізнатися більше про Нього і Його Улюбленого Сина, відбувається щось надзвичайне. Ніде ці істини не викладені більш ясно і сильно, як у Книзі Мормона. …

Мої дорогі брати і сестри, я свідчу, що Книга Мормона—це дійсно слово Бога. Вона містить відповіді на найбільш важливі запитання в житті".

Рассел М. Нельсон, "Книга Мормона: яким би було ваше життя без неї?", *Ліягона,* лист. 2017 р., сс. 61, 62.

ХОРОШІ ЛЮДИ СЕНТ-ДЖОРДЖА

Коли мені було років 12, я бачив церковний фільм про те, як Президент Лоренцо Сноу (1814–1901) молився за святих останніх днів у Сент-Джорджі, шт. Юта, США, які потерпали від засухи.

"Господи,—молився Президент Сноу,—благослови хороших людей Сент-Джорджа".

Та фраза "хороших людей Сент-Джорджа" справила на мій юний розум тривале враження. Оскільки я жив у Чилі, то намагався уявити, якими ж святими мали бути ті "хороші люди Сент-Джорджа". Я хотів з ними познайомитися.

Минуло понад 30 років, і в 2005 році ми повезли нашого другого сина до Прово, шт. Юта, щоб він, як і його брат, навчався в Університеті Бригама Янга. У вечір нашого приїзду я сказав: "Я хочу поїхати і побачити хороших людей Сент-Джорджа".

"Але ж тату,—запротестував найстарший син,—до Сент-Джорджа так далеко".

"Послухай,—відповів я,—тато заплатив за квитки на літак. Тато платить за їжу. Тато платить за бензин. Тато хоче для себе лише одне. Він хоче побачити хороших людей Сент-Джорджа!"

"Гаразд",—сказав мій син, зрозумівши, що це серйозно.

Наступного дня ми проїхали 418 км. Прибувши до Сент-Джорджа, ми пішли у центр для відвідувачів, розташований біля храму, і побували у зимовому будинку Президента Бригама Янга (1801–1877). Ми також відвідали скинію, де мене запросили коротко звернутися до своєї сім'ї з тієї ж трибуни, з якої Президент Сноу звертався до "хороших людей Сент-Джорджа". Ми походили по місту, подивилися на людей і познайомилися з ними. Вони виглядали, як і всі вірні святі останніх днів.

Я був радий, що ми туди поїхали. Але коли ми повернулися до Чилі, я щось зрозумів: я вже раніше бачив "хороших людей Сент-Джорджа".

Завдяки своїй роботі та церковним покликанням я побував скрізь у Чилі. У Каламі я бачив дорослу молодь, яка намагалася жити за заповідями. У Ла-Серені я бачив відданих батьків, які рано приїжджають зі своїми дітьми на церковні збори. В Антофагасті я бачив святих останніх днів, які кожного дня борються за те, що є правильним. У Вальєнарі, Копіапо, Кальдері, Токопільї та інших містах я бачив членів Церкви, які стають на коліна, щоб помолитися, а потім рушають вперед, навіть коли все йде не дуже добре.

Коли я бачу вірних святих останніх днів, які слухаються і стоять до кінця—де б вони не жили або якими б не були їхні випробування,—я кажу собі: "Це і є хороші люди Сент-Джорджа". ■

Клаудіо Гонсалес, Антофагаста, Чилі

ІЛЮСТРАЦІЯ АЛЛЕНА ГАРНСА

Коли я бачу вірних святих останніх днів—де б вони не жили,—я кажу собі: "Це і є хороші люди Сент-Джорджа".

"НАСПРАВДІ Я ОДНА З НИХ"

Я щойно сіла в автобус, як чоловік, який сидів напроти, нахилився до мене і сказав: "У вас прекрасна душа".

Звичайно ж, я була здивована. Мене ще ніхто не хвалив за мою душу. Не знаючи, як відреагувати, я просто сказала: "Дякую".

Той чоловік сказав, що він помітив це завдяки роботі зі своєю релігійною групою. Я слухала його поради, як мені зберегти красу своєї душі.

Коли автобус під'їжджав до зупинки, ми обоє піднялися, щоб іти на вихід, і він дав мені останню пораду: "Ніколи не слухайте тих мормонів".

Мені здалося, що час на якусь мить зупинився. Той чоловік побачив щось особливе в моєму обличчі, але навіть не уявляв, що то було *завдяки* моїй релігії.

Як я мала відреагувати? Чесно кажучи, першою була думка нічого не казати і зробити вигляд, що я його не почула. Я хвилювалася, що якщо скажу йому, що належу до Церкви, його реакція буде негативною або навіть різкою.

Але на думку спав вірш з Писань: "Бо я не соромлюсь Євангелії, бо ж вона—сила Божа на спасіння кожному, хто вірує" (Римлянам 1:16). Я зрозуміла, що не соромлюся євангелії, і я знала, що моя душа не могла б сяяти для інших, якби я не свідчила. Тож з оновленою рішучістю я поглянула на чоловіка і сказала: "Насправді я одна з них".

Чоловік довго дивився на мене, а я дивилася на нього. На мій подив, він засміявся і сказав, що не може приєднатися до Церкви, оскільки дуже любить каву. Я також засміялася, і кожен з нас пішов своєю дорогою.

Я до сьогоднішнього дня щаслива, що зробила саме такий вибір. Я знаю, що не завжди легко бути членом Церкви. Іноді це може бути страшнувато! Але коли ми відстоюємо Бога, наша душа може бути світлом для світу. ■

Еббі Торн, шт. Юта, США

ІЛЮСТРОВАНО БРЕДЛІ КЛАРКОМ

Мої пробіжки на паркувальному майданчику тривали з невеликими перервами упродовж трьох років.

ПРОБІЖКИ БІЛЯ ЦЕРКВИ

Одного разу, шукаючи місце для пробіжок, я вирішив обрати для цього паркувальний майданчик біля церкви неподалік від свого дому. Мені сподобалося це місце, бо воно було освітлене і заасфальтоване. Я побачив, що пробігаючи навколо будівлі 10–15 разів—3 милі,—я виконую програму свого тренування

Мої пробіжки на паркувальному майданчику тривали з невеликими перервами упродовж трьох років. Час від часу я бачив людей на паркувальному майданчику, оскільки іноді бігав під час церковної служби та інших заходів.

Кілька разів у мене виникало відчуття, що треба поговорити з кимось про Церкву, але я не знав, як це зробити. Одного вечора по дорозі з роботи додому я вирішив зупинитися і подивитися, чи зможу когось там знайти. Я зайшов у церковну будівлю і знайшов місіонерів, у яких закінчувалася співбесіда з їхнім президентом місії. Я назвав себе і ми сіли у фойє. Саме там вони й провели зі мною перший євангельський урок.

Упродовж наступних пари тижнів я зустрічався з місіонерами. Коли я приходив на причасні збори, члени Церкви виявляли до мене любов, приязнь, товаришували зі мною й підбадьорювали. Коли я роздумував про те, чого навчався, то зрозумів, що моя зацікавленість Церквою переросла в необхідність прийняти рішення стосовно хрищення. Я відчував, що Дух спонукає робити те, чого очікує від мене Небесний Батько, однак продовжував опиратися цьому рішенню. Нарешті в листопаді 2001 року у віці 36 років я охристився.

Моє рішення робити пробіжки навколо паркувального майданчика біля церкви не здавалося в той час якимось визначним. Але завдяки йому я отримав найвеличніші благословення: став членом Церкви, познайомився зі своєю прекрасною дружиною Дженніфер і запечатався з нею на час і на всю вічність у храмі Сан-Дієго, Каліфорнія.

Тож якщо ви побачите, що хтось займається пробіжками на паркувальному майданчику біля вашого дому зборів, познайомтеся! Ви можете навіть не здогадуватися, що та людина невдовзі стане новим членом вашого приходу! ■

Деніел Р. Томпсон, шт. Каліфорнія, США

ІЛЮСТРАЦІЯ АЛЛЕНА ГАРНІСА

ПОРАДА, ЯКУ Я НЕ ХОТІЛА ЧУТИ

Коли ми з чоловіком вирішили розпочати власний бізнес, перші три роки були важкими. Нам не вдавалося отримати прибутку, і ми були в боргах. Ми багато працювали, але через непередбачувані проблеми той час став найскладнішим у нашому житті.

Все погіршилося, коли через день після Різдва померла моя свекруха і лише за тиждень, напередодні Нового року, я важко захворіла. На той час ми збанкрутіли, втратили машину і, що найгірше, втратили медичне страхування.

Невдовзі у мене виявили агресивний різновид раку, який розвивався останні п'ять років. Мій стан був важким і мені була потрібна негайна операція. Часу майже не залишалося, і у нас не було грошей на коштовне лікування, якого я потребувала.

Ми з чоловіком зустрілися з єпископом і попросили про допомогу. Ми пояснили, що, в буквальному розумінні, це було питанням життя і смерті. Єпископ був занепокоєний, але сказав, що відчув спонукання трохи зачекати, перш ніж надасть допомогу, аби подивитися, чи не відкриється для нас ще й інший шлях фінансування. Він запевнив, що якщо у нас достатньо віри, Господь забезпечить спосіб надання необхідної допомоги.

Спочатку відповідь єпископа мене розізлила і образила. Мені здавалося, що і він, і Господь мене полишили. Однак я мала свідчення про євангелію і вірила, що єпископ був покликаний Богом. Попри переживання, я молилася, щоб Небесний Батько допоміг мені й надалі любити, поважати й підтримувати свого єпископа. Коли я про це молилася, то здобула втішення й відчула, що Господь якимось чином допоможе мені.

Ми з чоловіком рухалися вперед з вірою, і я зробила необхідні медичні обстеження та запланувала операцію, хоча грошей не було. За день до операції ми продали свій бізнес за хорошу ціну, і це дало можливість оплатити всі медичні рахунки.

Тепер мені стало зрозуміло, чому єпископ не поспішав надати допомогу. Він діяв за натхненням, аби я змогла отримати дорогоцінний духовий досвід. Той досвід навчив мене довіряти Спасителю, навіть коли шлях здається сумним і страшним. Я вдячна за пораду, яку не хотіла приймати від єпископа. Тепер я знаю, що Бог є Богом чудес і що Він ніколи не полишить нас. ■

Ім'я не вказується, Порту-Алегре, Бразилія

ФОТОГРАФІЇ ВІД GETTY IMAGES

Подорожі трьох сучасних піонерів

Сара Кінан

Коли я служила на місії в Мельбурні, Австралія, я була в приході, який складався зі студентів-іноземців. Коли під час Недільної школи вони вивчали тему про піонерів, я думала, наскільки їм це буде цікаво—вони майже всі були новонаверненими й ні в кого не було предків, які перетинали рівнини Північної Америки.

На диво, багато студентів-іноземців із захопленням слухали історії, які їм розповідали. Дехто з них казав про те, яким чином вони пов'язані з першими святими на особистому рівні: так само як і піонери, ці студенти-іноземці були новонаверненими і йшли на жертви заради встановлення Церкви в тих регіонах, де вони жили. У декого з цих членів приходу на їхній батьківщині Церква була або маленькою, або її зовсім не було. Вони були сучасними піонерами, створюючи новий релігійний спадок для майбутніх поколінь.

Ось три історії навернених, які приєдналися до лав сучасних піонерів.

ПОВАЖАТИ СВОЮ СІМ'Ю ПО-НОВОМУ

Намі Чан, Таоуянь, Тайвань

Моя сім'я і багато родичів на Тайвані—буддисти. З дитинства пам'ятаю, як допомагала готувати жертвоприношення для предків та численних богів на китайський новий рік та інші свята. То була наша сімейна традиція, а також спосіб вшанувати предків та запросити мир і процвітання в сім'ю.

Коли хтось із моїх родичів приєднався до позаконфесійної християнської церкви, спочатку це ніяк не вплинуло на нашу сім'ю. Але під час святкувань Чінг-Мінг, коли ви поклоняєтеся предкам і запалюєте пахощі на їхніх могилах, мої родичі-християни відмовилися брати в цьому участь.

Троє молодих людей розповідають свої історії приєднання до Церкви і створення спадку віри для себе і своїх сімей.

Вони сказали, що взяли зобов'язання виконувати Десять заповідей, особливо "Хай не буде тобі інших богів передо Мною!" (Вихід 20:3). В моїй сім'ї раніше не обговорювалися інші релігії, але, починаючи з того дня, християнство було уособленням руйнівних традицій в очах моєї сім'ї, і воно сприймалося в негативному світлі.

Коли я навчалася в університеті, то познайомилася на вулиці з

місіонерами СОД. Взагалі мене не цікавило те, що вони скажуть, але деякі події підготували моє серце до отримання їхнього послання. Під час зустрічей з ними я погодилася молитися і читати Книгу Мормона, і почала розвивати особисте свідчення стосовно того, чого мене навчали. Але оскільки у моїх батьків було негативне ставлення до християнства, я не хотіла казати їм, що хочу охриститися. Через багато місяців після першої зустрічі з місіонерами я нарешті сказала батькам, що хочу охриститися і що хочу служити на місії. Це їх засмутило, однак я знала, що роблю правильний вибір.

У мене не було предків-піонерів, однак я відчуваю, що розумію їхню жертву. Важко відмовлятися від певних традицій і протистояти опозиції з боку членів сім'ї. Навіть зараз, через 5 років після того, як я приєдналася до Церкви і відслужила на місії, моя сім'я не підтримує до кінця мого рішення, хоча вони й прийняли його. Приєднання до Церкви дало мені можливість шанувати свою сім'ю по-іншому: вести сімейну історію і досліджувати родовід. Моє свідчення про Ісуса Христа і Його Спокуту допомагає у вирішенні будь-яких конфліктів, які можуть виникати із сім'єю.

ЄВАНГЕЛІЯ ПРИНОСИТЬ РАДІСТЬ

Гаррі Гван, шт. Юта, США

Я зростав у Китаї і вважав себе християнином попри той факт, що насправді ніколи не ходив до церкви. Мені цікаво було дізнаватися про Бога та Ісуса Христа, і я вважав, що християнська доктрина приносить втішення.

Коли я переїхав до Сполучених Штатів, щоб навчатися в коледжі, то почав відвідувати позаконфесійну християнську церкву. Через кілька місяців від друзів, які збиралися навчатися в Університеті Бригама Янга, я почув про Церкву Ісуса Христа Святих Останніх Днів. Я запитав кількох студентів у християнській церкві про святих останніх днів, і мене здивувало те, що вони гаряче застерігали мене триматися подалі від "мормонів". Я спочатку прислухався до їхньої поради, але коли через тиждень я проглядав соціальні медіа, то натрапив на виступ Джеффрі Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. У тому виступі він казав про те, що члени Церкви мають з повагою ставитися до інших релігій (див. "Faith, Family, and Religious Freedom," lds.org/prophets-and-apostles). Коли я слухав старійшину Холланда, то відчув, як я тепер знаю, Духа, і вирішив, що мені треба більше дізнатися про цю Церкву.

Зрештою я пішов до церкви і пізніше зустрівся з місіонерами. Їхнє вчення, особливо про план спасіння, знайшло відгук у моєму серці. Мої батьки не зраділи, коли я вирішив охриститися, але вони погодилися з тим, що я достатньо дорослий, щоб приймати власні рішення. Коли через кілька місяців бабуся і дідусь провідували мене в Америці, я зміг навчати їх євангелії. Вони обоє вирішили охриститися.

Євангелія принесла мені стільки радості, і вона спрямувала мене до моєї майбутньої дружини. Вона варта будь-якої жертви, на яку я вже пішов або ще піду.

ПРОКЛАДАННЯ ШЛЯХУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ

Брук Кінікіні, Гаваї, США

Я приєдналася до Церкви, коли мені було 15 років, однак ходила до церкви, розвивала віру й свідчення з самого дитинства. І хоча я була єдиним членом Церкви у своїй сім'ї, мої сповнені віри друзі любили мене й вели своїм прикладом.

На відміну від піонерів у давні часи, мені не треба було торувати шлях з ручним візком через вкриті снігом рівнини. Насправді, мені взагалі не довелося долати багато труднощів,

аби приєднатися до Церкви. Безсумнівно, я втратила кількох друзів і мені довелося ходити до Церкви наодинці, і до семінарії я ходила сама. Але коли я думаю про вплив, який вона справила і продовжує справляти на мою сім'ю, я знаю, що то було одне з найкращих прийнятих мною рішень. Моє рішення охриститися, запечататися у храмі й залишатися вірною своїм завітам утворило ланцюгову реакцію, яка вічно матиме позитивний вплив на моїх трьох чудових дітей, а також на майбутні покоління.

Бути піонером—це торити шлях для інших. Мені подобається думати, що одне з багатьох благословень, які я отримала за вірне членство в Церкві—це те, що я можу приводити до Христа інших людей. На перший погляд незначна подія—така як хрищення 15-річної дівчинки в Мауї, Гаваї, або смиренна молитва 14-річного хлопчика в гаю—може змінювати життя сімей у минулому, теперішньому і майбутньому.

Сьогодні піонерами називають не лише навернених. Якщо ми прагнемо будувати тривалий спадок вірності для майбутніх поколінь, ми всі можемо стати піонерами. ■

Автор живе в штаті Юта, США.

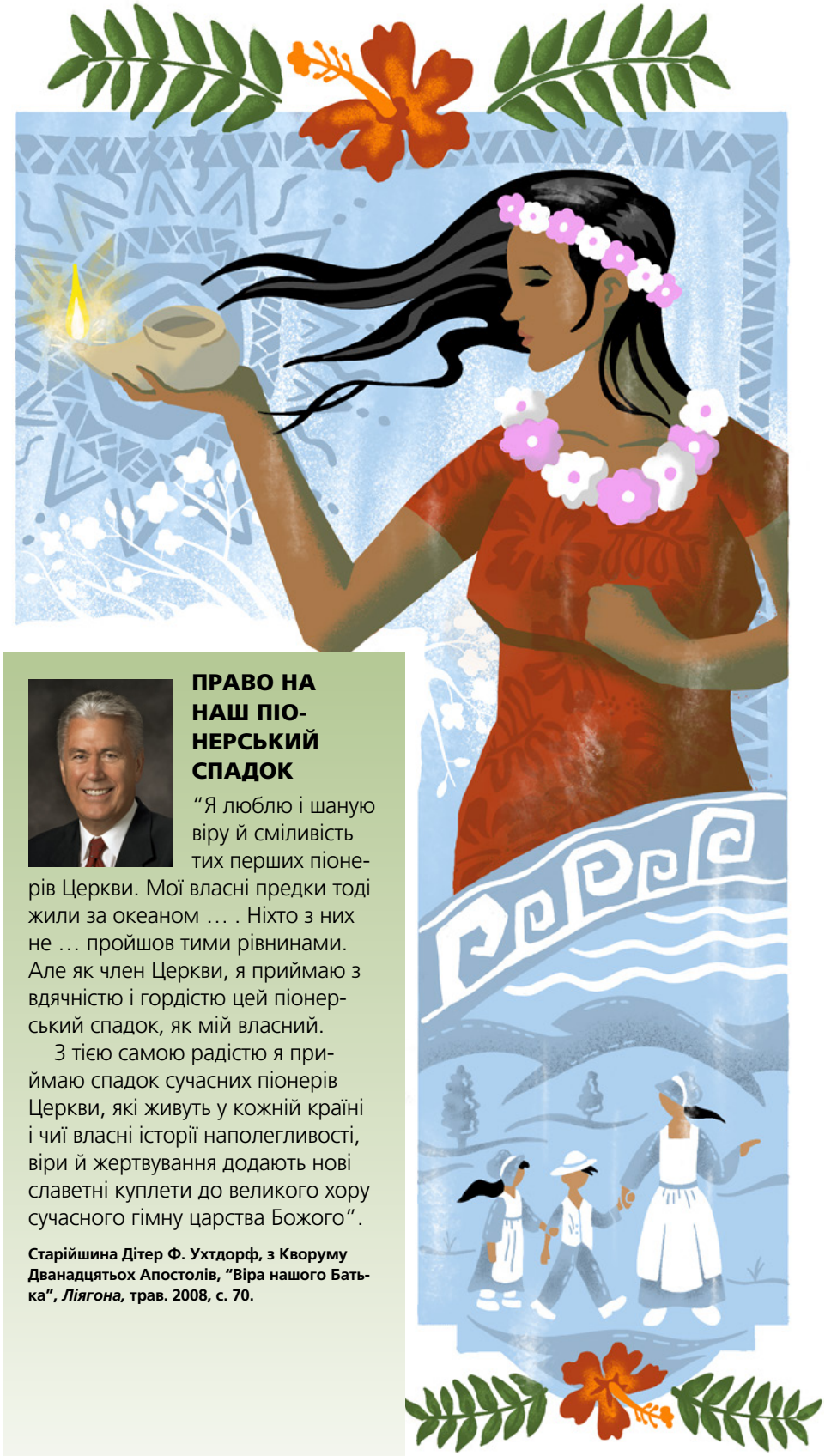

ПРАВО НА НАШ ПІОНЕРСЬКИЙ СПАДОК

"Я люблю і шаную віру й сміливість тих перших піонерів Церкви. Мої власні предки тоді жили за океаном … . Ніхто з них не … пройшов тими рівнинами. Але як член Церкви, я приймаю з вдячністю і гордістю цей піонерський спадок, як мій власний.

З тією самою радістю я приймаю спадок сучасних піонерів Церкви, які живуть у кожній країні і чиї власні історії наполегливості, віри й жертвування додають нові славетні куплети до великого хору сучасного гімну царства Божого".

Старійшина Дітер Ф. Ухтдорф, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, "Віра нашого Батька", *Ліягона,* трав. 2008, с. 70.

Втратили зв'язок? Спробуйте уповільнити темп

Шарлотта Ларкабал
Співробітник редакції церковних журналів

Якщо стояння у довгих чергах вас лякає так само, як павуки та змії в нічному кошмарі,—то ви не самотні в цьому.

Чи то ми стоїмо в черзі, чи сидимо в транспорті або чекаємо на автобус,—нам не подобається чекати.

На щастя, час очікування дійсно подібний до нічного кошмару: жахаюча можливість, але не щоденна реальність. Ми живемо у вік, коли майже не потрібно чекати. Технології пришвидшують майже все настільки, що наша тривалість концентрації уваги менша, ніж у золотої рибки (і це дійсно так)[1]. Коли нам доводиться чекати, то ми намагаємося заповнити свій час—як правило, звертаємося до мобільних пристроїв.

По суті немає нічого поганого в технологіях або ефективності їх роботи, однак швидкий темп і постійні відволікання відводять нас від чогось більш важливого.

Більше, ніж мудрий уривок з Писань

Нещодавно я відчувала духовний спад. Я не могла цього зрозуміти. Я ходила до церкви, скоромовкою промовляла молитви і очима пробігала Писання. Я час від часу відчувала духовні спонукання, однак загалом відчувала, що втрачаю зв'язок.

Коли я розповіла про це Небесному Батькові у щирій молитві, на думку спали такі слова: "Вгамуйтесь та знайте, що Бог Я" (Псалми 45:11).

Здавалося, що слово *вгамуйтесь* було виділене, підкреслене і написане жирним шрифтом.

Усі мої справи, мабуть, були хорошими, але я виконувала їх дуже швидко і без належної уваги. Моє життя за євангелією супроводжувалося постійними відволіканнями.

Як би я не сповідувала релігію, я не матиму глибокого духовного зв'язку, якщо робитиму це поверхнево, з відволіканням. Той вірш був не лише мудрим уривком з Писань. Щоб прийти до пізнання Бога і мати зв'язок з божеством та всотати у себе знання, якого я так прагнула, мені необхідно було уповільнитися і вгамуватися.

Діяти за тим спонуканням було нелегко. Але завдяки йому все змінилося.

Ніхто й ніколи ще не сказав: "Я люблю чекати". Та можливо слід було б.

Треба уповільнитися

Нефій навчає, що ті, хто "*старанно шукає,* знайде; і таємниці Бога *відкриються* перед ними, силою Святого Духа" (1 Нефій 10:19; курсив додано).

Давайте розглянемо цей вірш: щоб дізнатися таємниці Бога, необхідно *старанно шукати*. Це постійні й заплановані зусилля, а не одноразовий пошук в Інтернеті. Далі, таємниці не з'являються раптово, вони поступово *відкриваються*. Цей процес вимагає часу. І цей час є дуже важливим! *Час,* який ми приділяємо для розмірковувань і пошуків,

ІЛЮСТРАЦІЇ ПАСКАЛЯ КЕМПІОНА

дає нам *час* під'єднатися до Духа, Чиєю силою надходять відповіді.

Президент Девід О. Мак-Кей (1873–1970) сказав, що розмірковування—"глибок[е] тривал[е] міркуванн[я] на якусь релігійну тему"—це одні "з найбільш потаємних і священних дверей, якими ми приходимо в присутність Господа"[2]. Уповільнюючись, ми відкриваємо двері одкровенню. Ми можемо сягнути поза викривлені мирські ідеали і під'єднатися до божественного. Нам *потрібні* ті двері. Нам необхідно уповільнюватися.

Це вимагає зусиль

Як на мене, уповільнитися—це стати навколішки і вголос помолитися, як це зробила я. Коли я схилилася у благоговінні та вголос промовила свої слова, це допомогло мені краще зосередитися. Уповільнитися—означає вивчати Писання у паперовому вигляді і робити нотатки в зошиті. Це вимагає більше зусиль і часу, й ці більші зусилля та час є хорошим способом "прокин[утися] і пробудит[и] сили свого розуму", таким чином даючи можливість Духу і бажанню здобути істину "пустити коріння, щоб … рости і давати плоди" (Алма 32:27, 37).

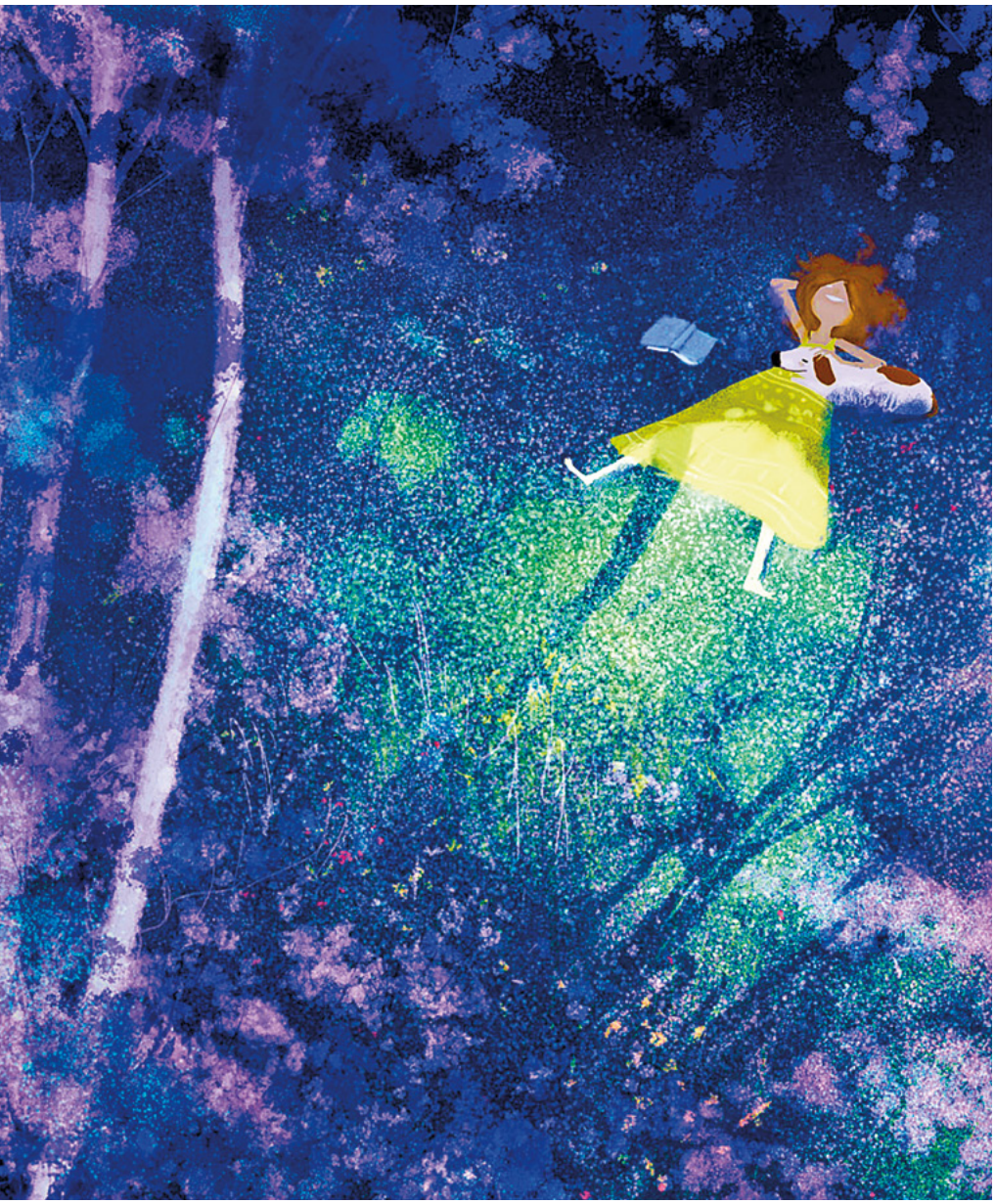

Ми можемо знайти практично будь-яку інформацію кількома ударами по клавіатурі, але духовне розуміння і навернення вимагають *часу* і старанних *зусиль*. *Як* ви зможете уповільнитися і присвятити зусилля для вивчення євангелії—не важливо; просто робіть це! Коли інформація є настільки легкодоступною, ми не докладаємо значних особистих зусиль у навчання. Ми марнуємо можливість мати зв'язок з Духом.

Ми безсумнівно можемо користуватися технологіями і досягненнями, які полегшують повсякденні завдання і дають нам можливість більш ефективно використовувати час. Але ми не повинні впускати у своє життя відволікання і поверхневе мислення, які супроводжують їх. Замість того, щоб боротися з очікуванням, ми можемо скористатися ним як можливістю уповільнитися, поміркувати і зміцнити зв'язок з Духом. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Див. Leon Watson, "Humans Have Shorter Attention Span Than Goldfish, Thanks to Smartphones", *The Telegraph,* May 15, 2015, telegraph.co.uk.
2. *Учення Президентів Церкви: Девід О. Мак-Кей* (2011), с. 34.

Як справлятися зі складними запитаннями:

3 ПРИНЦИПИ, ЯКІ МОЖУТЬ СТАТИ У ПРИГОДІ

Тут йдеться про те, як шукати відповіді у такий спосіб, що зміцнить вашу віру.

Чи виникало у вас коли-небудь запитання стосовно євангелії або Церкви? Чи викликало хвилювання те, що ваше запитання може бути ознакою не дуже сильної віри або свідчення?

Запитання є природною і необхідною складовою вашої подорожі земним життям. Вони можуть вести вас до глибшого розуміння й віри. Однак ваше ставлення, мотивація і процес пошуку відповідей впливає на результат.

У семінарії ви дізнаєтеся про ці три принципи оволодіння доктриною, які можуть скеровувати вас до вічних істин.

ФОН ВІД GETTY IMAGES

1. Дійте з вірою

Коли у вас виникає запитання, ви можете діяти з вірою, обираючи довіряти Богові й відразу ж звертатися до Нього за відповідями. Бог дає відповіді "рядок за рядком, приписання за приписанням" (2 Нефій 28:30). У хвилини сумнівів дуже важливо покладатися на свідчення, яке ви вже маєте.

"Ставте під сумнів свої сумніви, перш ніж сумніватися у своїй вірі"[1]. —Старійшина Дітер Ф. Ухтдорф

"Міцно тримайтеся за те, що ви вже знаєте, і твердо стійте доти, доки не прийде додаткове знання"[2]. —Старійшина Джеффрі Р. Холланд

2. Розглядайте поняття і питання з точки зору євангелії

Якщо ви розмірковуєте над запитаннями в контексті плану спасіння і вчень Спасителя, ви можете почати бачити все так, як це бачить Бог. Це допоможе вам розглянути свої питання з точки зору Божих норм істини, а не мирських. "Відданість вічній істині … дасть нам спокій, який приходить від віри в Ісуса Христа і знання, що ми на шляху до вічного життя"[3]. —Президент Даллін Х. Оукс

"Якщо ви виявите щось, що може заважати світлу й радості євангелії у *вашому* житті, я запрошую вас поглянути на це з євангельської перспективи. Дивіться крізь лінзи євангелії і пильнуйте, щоб не дозволити незначним і недоречним справам у житті затьмарити ваше вічне бачення великого плану щастя"[4]. —Старійшина Гарі Е. Стівенсон

3. Прагніть подальшого розуміння з божественно призначених джерел

Бог дав вам багато джерел для використання у пошуках істини. Серед них Святий Дух, Писання, ваша сім'я, провідники Церкви й навіть джерела поза Церквою, які зміцнюють вашу віру в Ісуса Христа. Шукаючи відповіді, переконайтеся, що ви розумієте різницю між ненадійними і надійними джерелами, які зміцнять вашу віру і запросять у життя Святого Духа. "Зусилля, спрямовані на поглиблення, розширення і краще розуміння істини, … дадуть

великі переваги. Використовуйте Писання і слова пророків, щоб примножувати знання”[5]. —Старійшина Річард Г. Скотт (1928–2015) “Ми постійно шукаємо істини в усіх хороших книжках та інших позитивних джерелах. “Якщо є щось чеснотне, чудове, славнозвісне, гідне похвали—ми прагнемо цього” [Уложення віри 1:13]”[6] —Старійшина Дітер Ф. Ухтдорф

Спробуйте це на собі!

Наступні приклади показують, як це можна робити. Зверніть увагу, що відповіді не є вичерпними. Вони—лише приклад того, як юнак або дівчина можуть спробувати знайти для себе відповіді на ці запитання. Ви можете й надалі вивчати і молитися про тему, яка викликає запитання, аби знайти відповіді та зміцнити свідчення.

Чому Небесний Батько дозволяє, щоб відбувалося щось погане?

Дійте з вірою: Я відчував Божу любов до себе і знаю, що Він існує, хоча я навіть і не розумію, чому Бог дозволяє, щоб траплялося щось погане.

Розглядайте поняття і питання з точки зору євангелії: Свобода волі є важливою складовою плану спасіння. Бог послав нас на землю, щоб проходити через випробування, приймати рішення і отримати фізичне тіло. Але дозвіл на те, щоб люди приймали рішення, означає, що іноді люди робитимуть поганий вибір і впливатимуть на життя інших людей. А випробування, які не є наслідком поганих рішень—таких, як природні катаклізми, інвалідність або смерть—можуть давати нам можливість зміцнювати свідчення і довіру до Бога.

Прагніть подальшого розуміння з божественно призначених джерел: Що кажуть Писання і сучасні пророки про те, чому нам треба проходити через труднощі? “Твоя скрута і твої страждання будуть лише на короткий час; і тоді, якщо ти витерпиш це достойно, Бог піднесе тебе на висоту” (УЗ 121:7–8). Старійшина Джеффрі Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав: “Бог ніколи не залишить нас на самоті або без допомоги у вирішенні проблем, з якими ми стикаємося”[7]. Я не знаю причини всіх моїх випробувань, але вірю, що Ісус Христос здійснив Спокуту за мене і за кожного. Я можу звертатися до Нього і до Небесного Батька, щоб мати спокій, силу і підтримку під час своїх випробувань (див. Алма 7:11–12).

Як я можу знати, що Святий Дух промовляє до мене?

Дійте з вірою: Хоча мені іноді важко зрозуміти, коли я отримую натхнення, завдяки свідченням інших людей і читанню Писань, та я знаю, що Дух допоможе мені зрозуміти, якщо я намагаюсь виконувати Його пораду.

Розглядайте поняття і питання з точки зору євангелії: Бог дає нам дар Святого Духа, тож ми можемо отримувати натхнення робити те, що правильно. Якщо я отримую спонукання зробити щось хороше, я можу знати, що воно від Духа, навіть якщо і здається, що це власні думки.

Прагніть подальшого розуміння з божественно призначених джерел: Писання навчають: "Будь смиренним; і Господь Бог твій вестиме тебе за руку і дасть тобі відповідь на твої молитви" (УЗ 112:10). Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, що "щире бажання і гідність запрошують дух одкровення у наше життя"[8]. Якщо я намагаюся бути смиренною і робити все якнайкраще, щоб бути гідною Духа, Господь скерує мене до відповідей. Він навчатиме, як Дух промовляє саме до мене.

Висновок

Запитання не є ознакою браку віри; часто вони є індикатором зростаючого свідчення. Якщо ви дієте з вірою, розглядаєте поняття та запитання з євангельської перспективи і прагнете подальшого розуміння з божественно призначених джерел, ви зможете знайти необхідні відповіді на свої запитання і зміцните віру в Ісуса Христа. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Дітер Ф. Ухтдорф, "Приєднуйтеся до нас", жовтнева генеральна конференція 2013 року.
2. Джеффрі Р. Холланд, "Вірую, Господи", квітнева генеральна конференція 2013 року.
3. Даллін Х. Оукс, "Як у душі своїй він обраховує" (духовний вечір Церковної системи освіти для дорослої молоді, 8 лютого 2013 р.), lds.org/prophets-and-apostles.
4. Гарі Е. Стівенсон, "Духовне затемнення", жовтнева генеральна конференція 2017 року.
5. Річард Г. Скотт, "Acquiring Spiritual Knowledge," Oct. 1993 general conference.
6. Дітер Ф. Ухтдорф, "Що таке істина?" (Духовний вечір Церковної системи освіти для дорослої молоді, 13 січ. 2013 р.); broadcasts.lds.org.
7. Джеффрі Р. Холланд, "Священнослужіння ангелів", жовтнева генеральна конференція 2008 р.
8. Девід А. Беднар, "Дух одкровення", квітнева генеральна конференція 2011 р.

ПОДИВІТЬСЯ, ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ

Подивіться відео "Madison's Story" (Історія Медісон), щоб побачити, як молода жінка проходить процес пошуку відповіді на власне запитання. Зайдіть на сайт **lds.org/go/71853.**

Як мені було піклуватися про людину з таким важким характером?

КОЛИ СЛУЖИТИ БУЛО ВАЖКО

Ліка Т. Вальдес

Серед найважчих труднощів, які мені доводилося долати, було моє байдуже ставлення. Коли мене не цікавило те, що робила, я була холодна й нетерпляча до людей.

Усе це змінилося під час канікул, коли мене попросили попіклуватися про мого 76-річного дідуся. "Дідуня", як ми його звали, пережив інсульт і його наполовину паралізувало. Коли моя сім'я попросила мене дбати про нього упродовж двох місяців, я навіть не могла уявити, як це буде!

Мені треба буде прокидатися рано, щоб приготувати сніданок, покупати його і дати ліки. Я допомагала йому виконувати його щоденні фізичні вправи. Оскільки йому було важко рухатися, я була поруч з ним постійно, в тому числі під час купання та в туалеті. Мені, 18-річній дівчині, це було найважче.

Крім усього цього, з ним було нелегко. Він не є членом Церкви і живе за іншими принципами, ніж я. Він невпинно жалівся, завжди кричав, ніколи не усміхався і постійно повторював: "Я помираю!" Через таку його поведінку нам було важко налагодити хороші стосунки.

Спочатку я робила все, що могла, аби уникати своїх обов'язків, але нічого не вийшло. Тож я вирішила змінити своє ставлення й робити все якнайкраще.

ІЛЮСТРАЦІЯ КРІСТОФЕРА ТОРНОКА

Так минув тиждень, і служіння дідуні стало для мене приємним. Я стала більш терплячою і почала розуміти його страждання. Коли я йому служила, то вже не думала, що мені важко. Натомість для мене це стало нагодою добре проводити з ним час.

Дідуня також змінився. Цей похмурий старий чоловік перетворився на усміхненого лагідного дідуся. Він навіть полюбив слухати пісні "Спеціально для молоді"!

Одного вечора я почула, що в його кімнаті якийсь шум. Я зазирнула, щоб подивитися, що він робить. Він уперше молився. Ця зміна надихала мене кожного дня.

Зараз я повернулася до навчання в коледжі, але й досі двічі на місяць відвідую дідуню разом із сім'єю. Ми з ним їмо і співаємо для нього. Його здоров'я погіршилося, тож зараз найбільша допомога, яку я можу надавати—це молитися за нього.

Я вдячна за можливість піклуватися про дідуню, бо це допомогло мені побачити, що я здатна віддавати. Любов—це дуже потужний засіб. Вона змінила і моє серце, і серце дідуні. Я зрозуміла значення жертви і співчуття. Дійсно, милосердя просвітлює серце кожного! ■

Автор живе в Сантьяго, Філіппіни.

СЛУЖІННЯ ВАШІЙ СІМ'Ї

"Почніть ваше служіння у ваших власних домівках та у ваших власних сім'ях. Це стосунки, які можуть бути вічними. Навіть якщо—і, можливо, особливо якщо—ситуація у вашій сім'ї менш ніж досконала, ви можете знайти способи служити, підтримувати та зміцнювати. Почніть там, де ви знаходитеся, любіть їх такими, якими вони є, та підготуйтеся до сім'ї, яку ви сподіваєтеся мати у майбутньому".

Бонні Л. Оскарсон, генеральний президент Товариства молодих жінок, "Потреби навколо нас", жовтнева генеральна конференція 2017 року.

ПІДГОТОВКА ДО ВИСТУПУ

7 ПІДКАЗОК *для* ПІДГОТОВКИ ВИСТУПУ

Невдовзі у вас виступ на причасних зборах? Спробуйте скористатися цими підказками.

Сара Хансон

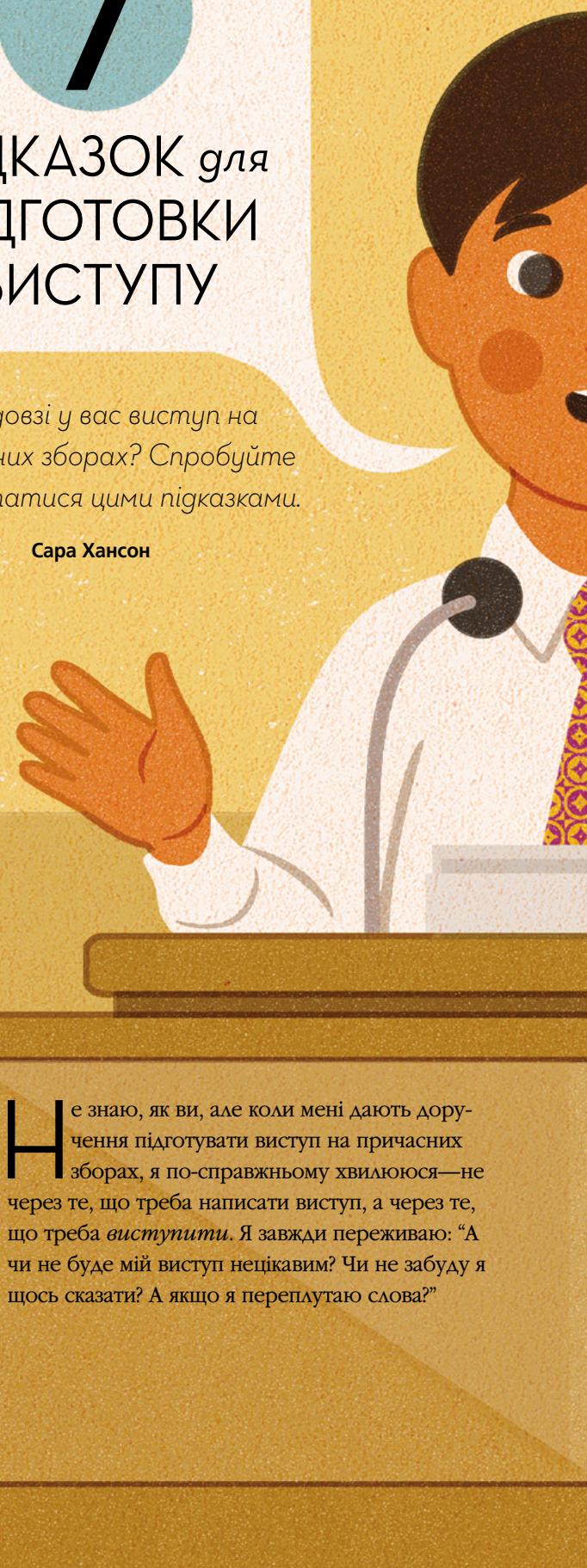

Не знаю, як ви, але коли мені дають доручення підготувати виступ на причасних зборах, я по-справжньому хвилююся—не через те, що треба написати виступ, а через те, що треба *виступити*. Я завжди переживаю: "А чи не буде мій виступ нецікавим? Чи не забуду я щось сказати? А якщо я переплутаю слова?"

1. СКОРИСТАЙТЕСЯ ПИСАННЯМИ І ВЧЕННЯМИ СУЧАСНИХ ПРОРОКІВ (ДИВ. УЗ 52:9). Це—основа вашого виступу. Зрештою, це одна з причин того, чому ми приходимо в церкву—навчати і навчатися євангелії Ісуса Христа. Ви можете опрацювати свою тему за допомогою Путівника по Писаннях (на сайті scriptures.lds.org) і виступів на генеральних конференціях (пошукайте за темами на сайті gc.lds.org). Переконайтеся, що ви розумієте Писання і цитати, які хочете використати у своєму виступі. Якщо вам потрібна допомога, зверніться до батьків або провідників Церкви.

2. ЗАПРОШУЙТЕ ДУХА. Завжди корисно молитися і готуватися заздалегідь, щоб відчувати Духа під час промови. Дух не лише приносить спокій у вашу душу, але Він також свідчить про істину (див. УЗ 42:14). Запрошуйте Дух на свої причасні збори, складаючи свідчення про істинність того, у що ви вірите.

3. СКОРИСТАЙТЕСЯ ІСТОРІЄЮ З ВЛАСНОГО ЖИТТЯ. Один з найкращих способів встановити зв'язок з аудиторією—це історії. Нам подобається слухати історії про досвід інших людей та про їхнє життя. Тож пригадайте цікавий, неповторний або захоплюючий випадок зі свого життя, що стосується євангельського принципу, який ви розкриваєте у виступі. Чого ви навчилися з цього досвіду? Як це вам допомогло? Це—чудовий вступ до вашого виступу, якщо ви не знаєте, з чого почати.

4. ТРЕНУЙТЕСЯ, ТРЕНУЙТЕСЯ, ТРЕНУЙТЕСЯ! Після того як ви написали виступ, ви можете повчитися його виголошувати вголос спочатку наодинці, а потім перед сім'єю або друзями. Ви можете побачити, чи ваш виступ не перевищує часові обмеження і чи немає частин, які потрібно прояснити. Якщо єпископ дозволить, ви навіть можете спробувати заздалегідь прийти у церковну будівлю і виголосити свій виступ з трибуни!

ІЛЮСТРАЦІЯ АДАМА ХОУЛІНҐА

Чи ви відчували щось подібне? (Сподіваюся, що не лише я так хвилююся). Якщо так—це не кінець світу! Прогляньте ці сім підказок, щоб вдосконалити свої навички промовця, і ваш виступ нікого не залишить байдужим.

ВИСТУП

5. НІКОЛИ НЕ КАЖІТЬ НА ПОЧАТКУ: "МЕНІ НЕ ХОЧЕТЬСЯ ТУТ БУТИ". Такий вступ може прозвучати в різних формах, але більшість присутніх відразу ж його зрозуміють. Зазвичай він несе таке навантаження: "Коли єпископ подзвонив мені, щоб доручити виступ, я думав про те, як би відмовитися". Більшість членів Церкви розуміють, як ніяково почуваєшся під час виступу з трибуни, але коли основна ідея сказаного вами полягає в думці: "Мені не хочеться бути тут", люди можуть сприймати це так: "Будь ласка, не слухайте мене". Краще взагалі уникати такого вступу. З ентузіазмом ставтеся до своєї теми!

6. ВИСЛОВЛЮЙТЕСЬ ЯСНО. Часто буває так, що через хвилювання люди говорять надто швидко, або надто тихо. Мені це дуже зрозуміло. Однак важливо під час виступу говорити чітко, аби аудиторія вас зрозуміла. Робіть свідомі зусилля, щоб уповільнюватися, чітко промовляти слова і говорити достатньо голосно (так, навіть з мікрофоном; може бути так, що він погано підсилює). Люди хочуть почути те, що ви хочете сказати!

7. ПОСТІЙНО ДИВІТЬСЯ ПРЯМО. Зоровий контакт є дуже важливою частиною успішного спілкування. Це є ознакою того, що ви дійсно зосереджені на розмові й вам вона цікава. Безсумнівно, під час промови вам не треба мати зоровий контакт з кожним, але навіть якщо ви часто дивитиметеся в кінець приміщення або на перші ряди, вас, як промовця, буде цікавіше слухати. Не прикипайте поглядом до нотаток! Ваші слухачі хочуть бачити вашу усмішку, а не маківку голови.

Навіть маючи ці сім підказок, ви все ще можете помилитися в якомусь слові або побачити, що хтось дрімає в третьому ряду. Але чи це означає, що ви поганий промовець? Звичайно ж, ні!

Коли ви хоч трохи виходите з зони комфорту, природно, що ви хвилюєтеся або робите невеликі помилки. Але якщо ви будете старатися і запрошувати Духа, не буде мати значення, якщо ви запнулися чи забули щось сказати. Ви робите Божу роботу і допомагаєте Його дітям більше дізнатися про євангелію!

Якщо ви навчаєте і свідчите про те, у що вірите, усе буде чудово. ■

Автор живе в штаті Юта, США.

Що ми робимо у храмі?

Храм—це святе місце, де ми можемо наближатися до Небесного Батька та Ісуса Христа. У храмі нас навчають важливих істин, ми беремо участь у храмових обрядах (священних церемоніях) і складаємо завіти (священні обіцяння) з Богом. Усе це готує нас до повернення в Його присутність.

Ми можемо отримати храмові обряди для себе, а також для наших предків. Наприклад, молодь може брати участь у хрищеннях за померлих родичів та інших людей, які не мали можливості охреститися відповідним повноваженням за життя. Дорослі також отримують обряди ендаументу та запечатування (тобто храмовий шлюб).

Хрищення і конфірмація за наших предків

Хрищення і конфірмація є необхідними для спасіння кожної людини, яка жила на землі (див. Іван 3:5). Однак багато людей померли, не отримавши можливості почути про євангелію або пройти ці обряди. Завдяки благодаті й милості Ісуса Христа було підготовлено шлях, щоб кожен отримав ці благословення. У храмах гідні члени Церкви можуть виконувати хрищення за тих, хто помер. У духовному світі проповідується євангелія (див. УЗ 138), і ті, хто чує її, можуть прийняти її та виконані заради них обряди.

ХРАМ: СИМВОЛ НАШОЇ ВІРИ

"Кожний храм є символом нашої віри в Бога і доказом нашої віри в життя після смерті. У Церкві храм є темою кожного заходу, кожного уроку, кожного кроку вперед. Всі наші зусилля в проголошенні євангелії, вдосконаленні святих і викуплених померлих ведуть до святого храму".

Рассел М. Нельсон, "Готуйтеся до благословень храму", *Ліягона*,, жовт. 2010 р., с. 41.

ЯК ВИ МОЖЕТЕ ПІДГОТУВАТИСЯ?

Як дотримання завітів хрищення допомагає вам підготуватися до отримання храмових обрядів?

.....

.....

.....

Що ще вам потрібно робити, щоб підготуватися до отримання храмових обрядів?

.....

.....

.....

Чи маєте ви дійсну храмову рекомендацію? Якщо у вас немає рекомендації, ви можете призначити зустріч з єпископом або президентом філії.

.....

Щоб більше дізнатися про перше відвідування храму, зайдіть у розділ "Inside Temples" на сайті **lds.org/temples.**

Ендаумент

Слово *ендаумент* означає "дар". Храмовий ендаумент—це дар від Бога, за допомогою якого Він проливає на вас особливі благословення.

Коли ви приєдналися до Церкви, то пройшли два обряди—хрищення і конфірмацію. Храмовий ендаумент також отримується в два етапи. Спочатку ви отримуєте початкові обряди, під час яких вас символічно і в дуже простий спосіб "омивають", щоб ви стали чистими й отримали особливі благословення, які пов'язані з вашим божественним спадком і вічним потенціалом. У другій частині відбувається продовження обдарування, коли ви більше дізнаєтеся про план спасіння, в тому числі про Сотворіння, нашу мету на землі та місію і Спокуту Ісуса Христа.

Під час ендаументу ми складаємо урочисті обіцяння слухатися Бога, іти за Ісусом Христом, бути морально чистими і допомагати в розбудові Божого царства. Якщо ми дотримуємося своїх завітів, то маємо обіцяння отримати всі Божі благословення.

Запечатування

Сім'я є центральною частиною Божого плану для нашого щастя. Об'єднання сім'ї навічно—це вінцеве благословення, яке можна отримати у храмі завдяки запечатувальним повноваженням священства—тим самим повноваженням, про які Ісус говорив Своїм апостолам (див. Матвій 16:19). Храмове запечатування дає можливість чоловіку, дружині та дітям і батькам бути разом навічно, якщо вони залишаться вірними своїм завітам. ■

Я знала, що мені треба любити Суботній день, але не знала, як.

НЕДІЛЬНА МЕ

Алісса Нільсен

У Писаннях сказано, що Суботній день—святий, радісний, приємний день, день відпочинку, день святкування[1]. Але кілька років тому, коли я була ще підлітком, мені здавалося, що неділя нещасливий день. Замість спокою я відчувала стрес. Замість радості я відчувала сум. А замість надії мене охоплювало відчуття провини. У мене був типовий випадок недільної меланхолії.

Кожного ранку в неділю, після того як я непристойно довго ховалася під ковдрою, я все–таки погоджувалася з тим фактом, що це неділя й треба одягатися в церкву. У церкві я аналізувала свій минулий тиждень. Під час причастя я підсумовувала всі свої невдачі, і мені ніколи не вдавалося закінчити це раніше, ніж підведеться перший промовець. Решту часу в церкві я боролася зі сльозами, оскільки відчуття вини посилювалося, бо на нього накладалося жалкування через те, що в церкві я така нещасна.

Друга половина дня була майже такою самою. Я почувалася винною за те, що раніше приймала неправильні рішення, була в стресі, думаючи про майбутні рішення, й сумувала через таку ситуацію. Оскільки не було ні школи, ні позакласних занять, на які я могла відволікатися, я просто проводила час, занурюючись в негатив.

Після того як я послухала, прочитала, а потім перечитала виступ Президента Нельсона на жовтневій генеральній конференції 2015 року про те, як Суботній день може бути приємністю, я молилася, щоб

ФОТОІЛЮСТРАЦІЯ ДЕВІДА СТОКЕРА

ЛАНХОЛІЯ

замість страждань, які мучили мене зараз, я могла відчувати спокій і любов до Суботнього дня[2]. І відповідь прийшла.

Зосередьтеся на Небесному Батькові та Ісусі Христі

Я відчула спонукання зосереджуватися не на моїх проблемах, а на стосунках з Небесним Батьком і Спасителем. Замість того щоб розмірковувати про свої недоліки, я приділила час роздумам про те, як залучити Бога у своє життя.

Коли з'являлися негативні думки, я повторювала собі те, що знала про Бога та Ісуса Христа і у що вірила: я Боже дитя. Він любить мене. Ісус Христос—мій Брат, і Він мене викупив. Вони хочуть, щоб я була щаслива і повернулася до Них. Суботній день—це дар від Бога.

Я почала виявляти віру в це свідчення.

Активно приймайте причастя

Зміна акцентів спонукала мене також по новому подивитися на причастя. Так довго я ставилася до причастя як до часу самоїдства. Але мета не в цьому. Причастя є священним обрядом, щоб поновити наші завіти. Це можливість стати чистими знову завдяки викупительній жертві Ісуса Христа. З вірою та покаянням у серці, зосередившись на обряді й на завіті, я зрозуміла, що причастя приносить мир, якщо я приймаю дар прощення, дотримуюся своїх завітів і отримую Господнього Духа (див. УЗ 20:77, 79).

Думки про Христову Спокуту під час причастя нагадали мені про ще один дар. Я не лише могла отримати прощення, але і отримати зцілення завдяки тому, що Спаситель узяв на Себе мої болі та недуги (див. Алма 7:11–12). Завдяки Його Спокуті й причастю я могла здобути мир і силу в Суботній день—або в будь-який інший день,—замість стресу і смутку.

Я знайшла той мир. Мій Спаситель поруч зі мною в неділю й завжди!

Розвивайте терпеливість

Це не сталося за один тиждень. То була боротьба, і вона тривала певний час. "А коли сподіваємось, чого не бачимо, то очікуємо того з терпеливістю" (Римлянам 8:25). Я й досі працюю над тим, на чому треба зосередитися, і молюся, щоб відчувати любов до Суботнього дня.

З часом я дійсно знайшла мир і задоволення у той святий день, але я не можу зупинитися на досягнутому, бо знову сповзу в недільну меланхолію. Кожного тижня необхідно зосереджуватися на Спасителі й на меті Суботнього дня, але я знаю, що обіцяння миру й радості є певним. ■

Автор живе в штаті Юта, США.

ПОСИЛАННЯ

1. Див. Вихід 20:11; Вихід 31:15; Левит 23:32; Ісая 58:13; Учення і Завіти 59:13.
2. Див. Рассел М. Нельсон, "Субота є приємністю", *Ліягона,* трав. 2015, сс. 129–132.

ДЕЯКІ

ПАРИ

–НА МІСЯЦЬ,

ІНШІ–

НА ВІЧНІСТЬ

ФОНОВЕ ФОТО, ФУТБОЛЬНИЙ М'ЯЧ І ПРАПОРИ ВІД GETTY IMAGES

Ці пари команд брали участь у Кубку світу 2014 року й не є прогнозом до будь-якого турніру в майбутньому.

Ви можете бути гідні відвідування храму

Старійшина Квентін Л. Кук
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Ми дуже прагнемо, аби члени Церкви жили так, щоб бути гідними храмової рекомендації. Будь ласка, не розглядайте храм як якусь віддалену і, можливо, недосяжну ціль. Працюючи зі своїм єпископом, більшість членів Церкви можуть досягнути того, аби відповідати всім праведним вимогам за відносно короткий період часу, якщо мають рішучість стати гідними і повністю каються у гріхах. Складовою цього є готовність простити себе і не зосереджуватися на своїх недосконалостях чи гріхах, як на тому, що робить нас недостойними колись увійти у святий храм.

Спасителева Спокута була здійснена для всіх Божих дітей. Його викупительна жертва задовольняє вимоги справедливості для всіх тих, хто дійсно покаявся. У Писаннях це описано надзвичайно чудово:

"Коли ваші гріхи будуть як кармазин, стануть білі, мов сніг" (Ісая 1:18).

"І не буду вже згадувати їм [їх]" [Єремія 31:34].

Ми запевняємо вас, що життя за праведними принципами принесе вам і вашій сім'ї щастя, самореалізацію і мир. Члени Церкви, як дорослі, так і молодь, самі засвідчують свою гідність, відповідаючи на запитання для отримання храмової рекомендації. Ключовою вимогою є зростання нашого свідчення про Бога Батька, Його Сина Ісуса Христа та відновлення Його євангелії, і наявність досвіду священнослужіння Святого Духа.

Будь ласка, знайте, як палко ми прагнемо, щоб кожен зробив всі необхідні зміни, аби стати гідним храму. З молитвою оцініть, де ви знаходитеся у своєму житті, прагніть скерування Духа і поговоріть зі своїм єпископом про те, як вам підготуватися до храму. Президент Томас С. Монсон (1927–2018) сказав: "Для вас немає більш важливої мети, над якою вам слід працювати, ніж стати гідними відвідування храму"[1].

Брати і сестри, я молюся, щоб кожен з нас шанував Спасителя і зробив усі необхідні зміни, аби бачити себе у Його священних храмах. Чинячи так, ми можемо досягти Його святих цілей і підготувати себе та наші сім'ї до всіх благословень, які Господь і Його Церква можуть дарувати у цьому житті та у вічності. ■

З виступу на квітневій генеральній конференції 2016 року.

ПОСИЛАННЯ

1. Томас С. Монсон, "Святий храм—маяк світові", Ліягона, квітнева генеральна конференція 2011 р.

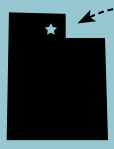

Народився 8 вересня 1940 року в **Логані, шт. Юта**

З 1960 по 1962 рік служив у **Британській місії**, *а старійшина Джеффрі Р. Холланд був одним з його напарників.*

Був підтриманий членом **Кворуму Дванадцятьох Апостолів** *6 жовтня 2007 р.*

Грав на чемпіонаті штату у складі **баскетбольної** *та* **футбольної** *команд у середній школі.*

30 листопада 1962 року уклав шлюб з Мері Гадді в **Логанському храмі, шт. Юта**

Має **3-х дітей** *і* **11 онуків**

ІЛЮСТРАЦІЇ GETTY IMAGES І ЕНДРЮ РОБЕРТСА

Подорож Ізабель

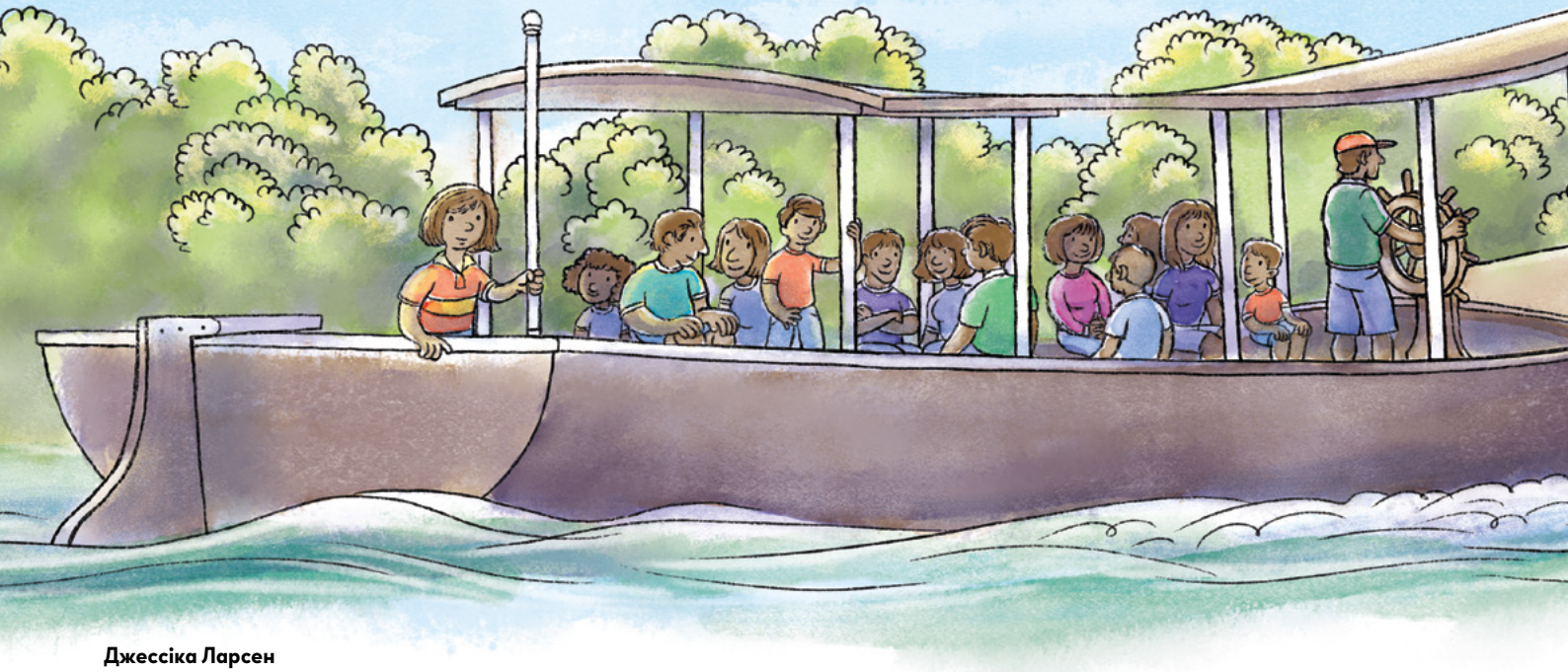

Джессіка Ларсен

Ґрунтується на справжніх подіях

Бразилія, 1992 рік

Ізабель, примружившись, поглянула в яскраво-блакитне небо. Жодної хмаринки на обрії. Вона облизала сухі губи.

Її батьки тихенько розмовляли з президентом Сантьяго—президентом колу. Мотор корабля працював так шумно, що вона не чула розмови. Однак вона знала, про що вони говорять. Питної води вже не було.

Ізабель намагалася зосередитися на меті їхньої подорожі. Вони збиралися до храму, щоб запечататися сім'єю! Вона пригадала, як чула розмови батьків про красивий храм у Сан-Паулу ще з тих часів, коли вона була маленькою дівчинкою. Поїздка туди здавалася схожою на казку. Зрештою, сім'я Ізабель жила в Манаусі, далеко в амазонських джунглях, а храм знаходився на відстані понад 3 тис. км.

Потім президент Сантьяго запланував шестиденну подорож, щоб дістатися до храму. Понад 100 членів Церкви вирішили поїхати. "Це буде жертва,—сказала їй *Матãе* (мама).— Але жертва приносить благословення".

Спочатку подорож була захоплюючою. Вони спали в гамаках на палубі корабля, співали гімни і читали Писання.

Однак потім питна вода закінчилася, а річкова вода була надто брудна, щоб її вживати.

Ізабель відчула, як *Матãе* торкнулася її. "Президент Сантьяго збирає всіх нас, —сказала вона.— Ми будемо молитися, щоб пішов дощ".

Ізабель приєдналася до групи, і молитва почалася. Після молитви вона відчула, як прохолодний подих вітру торкнувся її шиї. Вона підбігла до борту корабля і остовпіла. На них рухалися сірі грозові хмари. Невдовзі полив дощ! Ізабель відкрила рот, щоб ловити язиком дощові краплі.

"Швидше,—вигукнула *Матãе*.— Хапай відра, каструлі—будь-що!"

Ізабель схопила каструлю й тримала її. Вона хотіла зібрати якомога більше води. Всі працювали згуртовано, сміючись і радіючи. Невдовзі у них було справжнє свято води! Гроза тривала 15 хвилин. Цього було достатньо, щоб вони зібрали необхідний запас води. То було дивом.

Невдовзі корабель дістався суші. Але їм усе ще треба було подолати 2400 км. Усі сіли в автобус, щоб проїхати решту маршруту. Кілька днів вони тряслися в автобусі по вибоїстих дорогах. Одного разу

Подорож була довгою і небезпечною, але відвідування храму було варте того.

БЕЗЦІННІ БЛАГОСЛОВЕННЯ

"Благословення храму—безцінні".

Президент Томас С. Монсон (1927-2018), "Благословення храму", *Ліягона*, трав. 2015, с. 93.

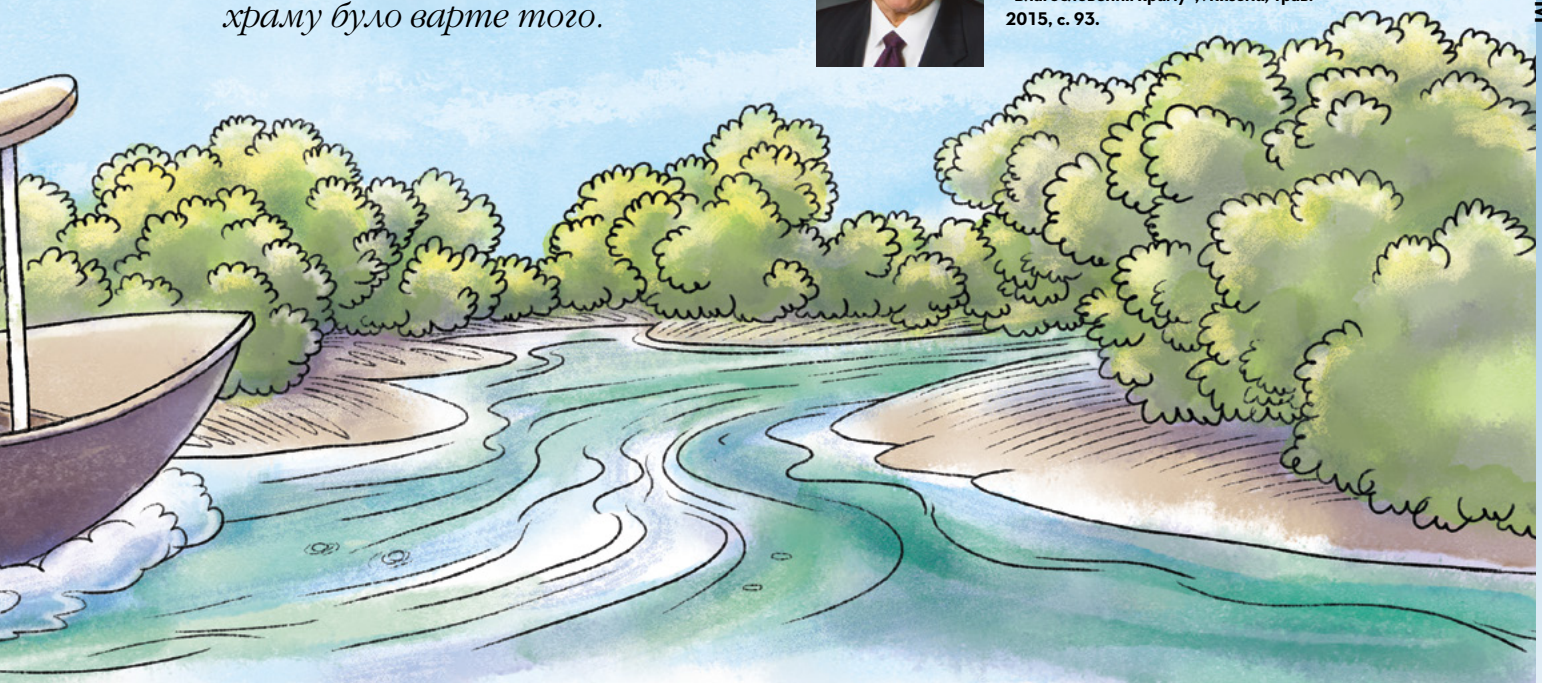

автобус так сильно підскочив, що розбилося вітрове скло! Іноді вони проїжджали жаркими густонаселеними містами. Але хоча б дороги там не були такими вибоїстими!

Усі були завжди вдячні, коли можна було зупинитися в селі чи в містечку, щоб поїсти. Під час подорожі вони їли в каплицях або у членів Церкви. У першу ніч вони приїхали так пізно, що Ізабель боялася, що ніхто не буде чекати. "Не хвилюйся,—сказала *Матãе* з втомленою усмішкою.— Поглянь!"

Президент філії та члени Церкви стояли посеред дороги. Вони тримали плакат з написом: "Жертви приносять благословення". Ізабель усміхнулася. *Матãе* мала рацію!

Після триденної подорожі вибоїстими дорогами вони нарешті прибули до Сан-Паулу. Ізабель встала на сидіння, щоб краще бачити, поки автобус розвертався. Раптом всі в автобусі почали радісно вигукувати: "*O templo! O templo!*" Вони побачили високий тонкий шпиль, який здіймався над рядами пальмових дерев. Сонячне світло виблискувало на золотому ангелі Моронії.

Усі були виснажені, але ніхто не хотів відпочивати. Вони хотіли запечататися прямо зараз. Коли настав час запечатування їхньої сім'ї, Ізабель акуратно одягнулась у все біле. Коли вона підійшла до кімнати запечатування, то побачила, як сяяв її батько. Сльози радості котилися по обличчю *Матãе*. Подорож була довгою і навіть небезпечною. "Однак жертва була варта результату",—подумала Ізабель. Вона усміхнулася, зайнявши своє місце, щоб запечататися навічно зі своєю сім'єю. ■

Автор живе в штаті Техас, США.

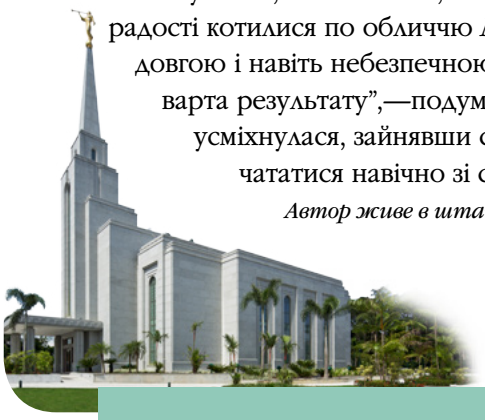

У 2012 році в Манаусі, де зростала Ізабель, було побудовано храм. На той час Ізабель та інші діти вже були дорослими й мали власні сім'ї. Багато з них прийшло подивитися на прекрасний новий храм і згадати свою подорож.

Дженна Кофорд

Ґрунтується на справжніх подіях

*“В мене сім’я є на землі, З нею добре так мені” (*Збірник дитячих пісень*, с. 99).*

“Ендрю! Автобус приїхав!”— гукнула бабуся.

Ендрю вибіг з дверей. Він помахав на прощання бабусі, дідусю й маленькій сестричці Емі. Емі була ще мала, аби ходити до школи, тож вона залишалася вдома з бабусею і дідусем.

Ендрю подобалося в школі. Йому подобалося гратися з друзями під час перерви. Йому подобалася його вчителька, пані Кімбол.

Після ранкової перерви пані Кімбол сказала: “Наступного тижня у нас захід: “Приведи у школу своїх батьків”. Коли хтось із ваших батьків прийде, нехай вони не забудуть принести щось зі своєї

Ендрю не був у захваті від заходу “Приведи у школу своїх батьків”

Порядні дідусь та бабуся

ІЛЮСТРАЦІЯ ГАЯ ФРЕНСІСА

роботи, щоб показати нам. Ми дуже хочемо почути їхні розповіді!”

Ендрю аж спітнів. Йому нічого було сказати про батьків. Він майже не пам’ятав своєї мами. Вона залишила його, коли він був маленьким. І Ендрю навіть не знав свого батька.

Ендрю слухав, як інші діти розмовляли про своїх мам і татусів. Мама Тоні була пожежницею, а тато Джессіки працював у зоопарку. Кожен сподівався, що її тато принесе в клас мавпочку або лінивця!

“А твої батьки?”— запитав Тоні у Ендрю.

Ендрю опустив погляд. Він знизав плечима. “Я живу з дідусем і бабусею”.

Ендрю любив бабусю й дідуся, але вони не ходили на цікаву роботу. Бабуся продавала ковдри й одяг для немовлят. Дідусь був водієм великої вантажівки. Ендрю не був у захваті від заходу “Приведи у школу своїх батьків”.

Того вечора Ендрю читав перший розділ книги Мормона: “Я, Нефій, був народжений від порядних батьків …” (1 Нефій 1:1).

“Я не живу зі своїми батьками,—подумав Ендрю.— Я просто живу з бабусею і дідусем”.

Саме тоді Емі увійшла в кімнату Ендрю, тримаючи в руках пухнасту ковдру. Вона розправила її так, щоб Ендрю побачив. “Її зробила бабуся!

Так, бабуся зробила цю ковдру для тебе”. Ендрю трохи повеселішав.

Він подумав про все те хороше, що бабуся робить для нього—готує сніданки перед школою, допомагає з домашніми завданнями, грає в ігри з ним і з Емі. Бабуся була майже, як мама.

Потім Ендрю подумав про дідуся. Дідусь кожного вечора читав Ендрю історії. Він також допомагав виконувати домашні завдання. А крім того вчив Ендрю кататися на велосипеді. Дідусь був майже, як тато.

Ендрю ще більше повеселішав. Він був дуже вдячний бабусі й дідусю. Він усе ще хвилювався, як же привести бабусю чи дідуся до школи. Але все буде добре. “Можливо, у мене немає порядних батьків, подумав він, але у мене є порядні бабуся й дідусь, а це вже щось особливе”.

На заході “Приведи у школу своїх батьків” Ендрю сидів з дідусем у кінці класу й слухав, як виступають батьки інших дітей. Мама Тоні принесла свою форму пожежника. Вона дозволила кожному приміряти шолом. Тато Джессіки приніс із зоопарка черепаху.

“Тепер твоя черга, Ендрю”,—сказала пані Кімбол.

Ендрю вийшов на середину класу разом з дідусем. Він глибоко вдихнув і сказав: “Мій дідусь водить великі вантажівки і розвозить продукти. Він зустрічається з багатьма людьми, і йому доводиться багато працювати”.

Ендрю поглянув на дідуся й побачив, що той усміхається. Тоді дідусь розповів про те, як він водить вантажівку. Він також приніс кожному пригощення зі своєї роботи! Діти у класі Ендрю ставили дідусю багато запитань про його роботу.

Ендрю був щасливий, що з ним був його дідусь. Він, дідусь, бабуся і Емі були сім’єю—і вони були порядною сім’єю. ■

Автор живе в штаті Юта, США

Нарешті ми вічна сім'я

Джейн Мак-Брайд

Ґрунтується на справжніх подіях

“Все, що ти запечатаєш на землі, буде запечатано на небесах” (Геламан 10:7).

Що означає “Сім’ї—навічно”?— запитала Мія. Вона пересунула на дошці свою фішку. Разом зі своєю подругою Зої вони гралися у вітальні в домі Зої. На одній зі стін висів малюнок з написом: “Сім’ї—навічно”. Мії подобалося, як це звучить.

“Це означає, що навіть після смерті ви залишаєтеся сім’єю”,—пояснила Зої. Вона поклала картку й пересунула фішку.

Мія оглянула кімнату. Вона мала звичний вигляд. У ній були дивани, столи, подушки й телевізор. Однак дім Зої викликав інші почуття. “А у тебе є вічна сім’я?”— запитала Мія.

Зої відірвала погляд від гри і усміхнулася. “Так! Мої мама і тато уклали храмовий шлюб. Тож ми можемо бути разом навічно”.

“Це тому в твоєму домі я почуваюся по-іншому?”— запитала Мія.

Зої збентежилася. “По-іншому?”

Мія не знала, як пояснити відчуття, які вона мала в домі Зої. То були відчуття радості й тепла. Але їй було ніяково про це сказати. “Нічого, все добре,— сказала вона.— Продовжимо гру”.

Того вечора Мія постійно думала про Зоїну вічну сім’ю. Їй подобалося те, що вона відчувала в домі Зої. Через кілька днів сім’я Мії мала переїжджати до Онтаріо, Канада. Вона думала про те, які відчуття викликатиме її новий дім.

“Мамо, в Зоїному домі відчувається така радість,— сказала Мія, коли мама вкладала її спати.— Я хочу, щоб у нашому новому домі відчувалося те саме”. Мія думала про те, як сильно любить маму, тата і своїх малих братиків. “Я хочу, щоб і наша сім’я була вічною”.

Мама спокійно слухала. Потім вона сказала: “І я також”.

Наступного дня мама зателефонувала Зоїній мамі. Вона дізналася, що Зоїна сім’я ходить до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

“Я хочу ходити до тієї церкви”,—сказала Мія батькам, коли вони пакували речі. Тепер їхній дім був майже порожнім.

“Зоїна мама сказала, що може допомогти нам знайти церковну будівлю”,—сказав тато, заклеюючи коробку.

Мія усміхнулася і відчула, як у животі щось аж затремтіло. Можливо в їхньому новому домі буде так само тепло й радісно, як і в Зоїному!

Як тільки вони освоїлися в новому домі, сім’я Мії почала ходити до церкви. Люди там були дуже привітні. Усі називали одне одного “брат” або “сестра”. Мія пішла в Початкове товариство зі своїми маленькими братиками. Їй подобалося співати пісні й читати Писання.

Невдовзі дві молоді жінки прийшли в Міїн дім. Їх звали сестра Джастін і сестра Рамос. Вони були місіонерками. Сестри розповіли Мииній сім’ї про Небесного Батька, Ісуса та Книгу Мормона. Мії подобалося слухати про євангелію. Навіть її брати спокійно сиділи і слухали!

Мія розповіла сестрі Рамос і сестрі Джастін про Зоїн дім. “Я хочу мати вічну сім’ю, як і Зої”.

“Небесний Батько хоче, щоб усі ми мали вічні сім’ї,—сказала сестра Рамос, широко усміхнувшись. Він хоче, щоб ми були щасливими”.

Невдовзі Міїна сім’я вирішила охреститися.

Зої зі своєю сім’єю приїхала на машині до Онтаріо, щоб бути на хрищенні. Через рік вони приїхали знову. Цього разу тому, що Мія запечатувалася зі своєю сім’єю у храмі!

У день запечатування Мія стояла біля храму зі своєю сім’єю, одягнута у все біле. Усі вони широко усміхалися. Мія відчувала всередині тепло і спокій. “Ми тепер вічна сім’я!”—сказала вона з радістю.

“Правильно,—сказав тато.—Ми—вічна сім’я”. ■

Автор живе в штаті Колорадо, США.

ІЛЮСТРАЦІЯ БРАЙАНА БІЧА

Друг і місіонер

Привіт!

Мене звуть Хуан Баутиста, і я з Аргентини.

Моє світло сяє, коли я розповідаю про євангелію.

Найкращі друзі

З моїм найкращим другом Факундо ми знайомі з 5 років. Ми обоє любимо футбол! Я часто запрошував його на церковні заходи!

2

Перше запитання Факундо

Одного разу Факундо у нас обідав і запитав: “Чому твоя сім’я завжди молиться?” Я сказав, що це можливість подякувати Небесному Батькові за благословення, які Він нам посилає. Мій друг був вражений!

3

Домашній сімейний вечір

Факундо прийшов на домашній сімейний вечір, коли мій брат Бенхамін готувався до хрищення. Факундо відчув Духа і запитав, чи може він також охриститися! Мій тато після цього поговорив з батьками Факундо.

Місіонери навчали сім’ю Факундо. Після цього Факундо і його сестра Августіна охристилися! Його батьки приходять до церкви, але вони ще не охристилися.

4

Друге запитання Факундо

Факундо запитав мою маму, чи зможе й він знати так багато про Бога, як знаю я. Вона усміхнулася й сказала, що якщо він буде вивчати Писання і молитися, то зможе знати навіть більше!

ЯК ВИ МОЖЕТЕ СЯЯТИ?

- Запросіть друга на церковний захід або на домашній сімейний вечір.
- Будьте хорошим прикладом доброти і любові.
- Моліться про допомогу і натхнення.

ПРИШЛІТЬ НАМ ЗІРКУ!

Ісус просив, щоб наше світло сяяло перед людьми (див. Матвій 5:16). Як ваше світло сяє? Виріжте зірку і напишіть на ній свою історію. Попросіть когось із батьків надіслати ваше фото з зіркою разом з їхнім дозволом на адресу: liahona@ldschurch.org.

ФОТОГРАФІЇ АЛЕХАНДРО ГУТЬЄРРЕСА; ФОТОГРАФІЮ ХРИЩЕННЯ ЛЮБ'ЯЗНО НАДАНО СІМ'ЄЮ ФАКУНДО.

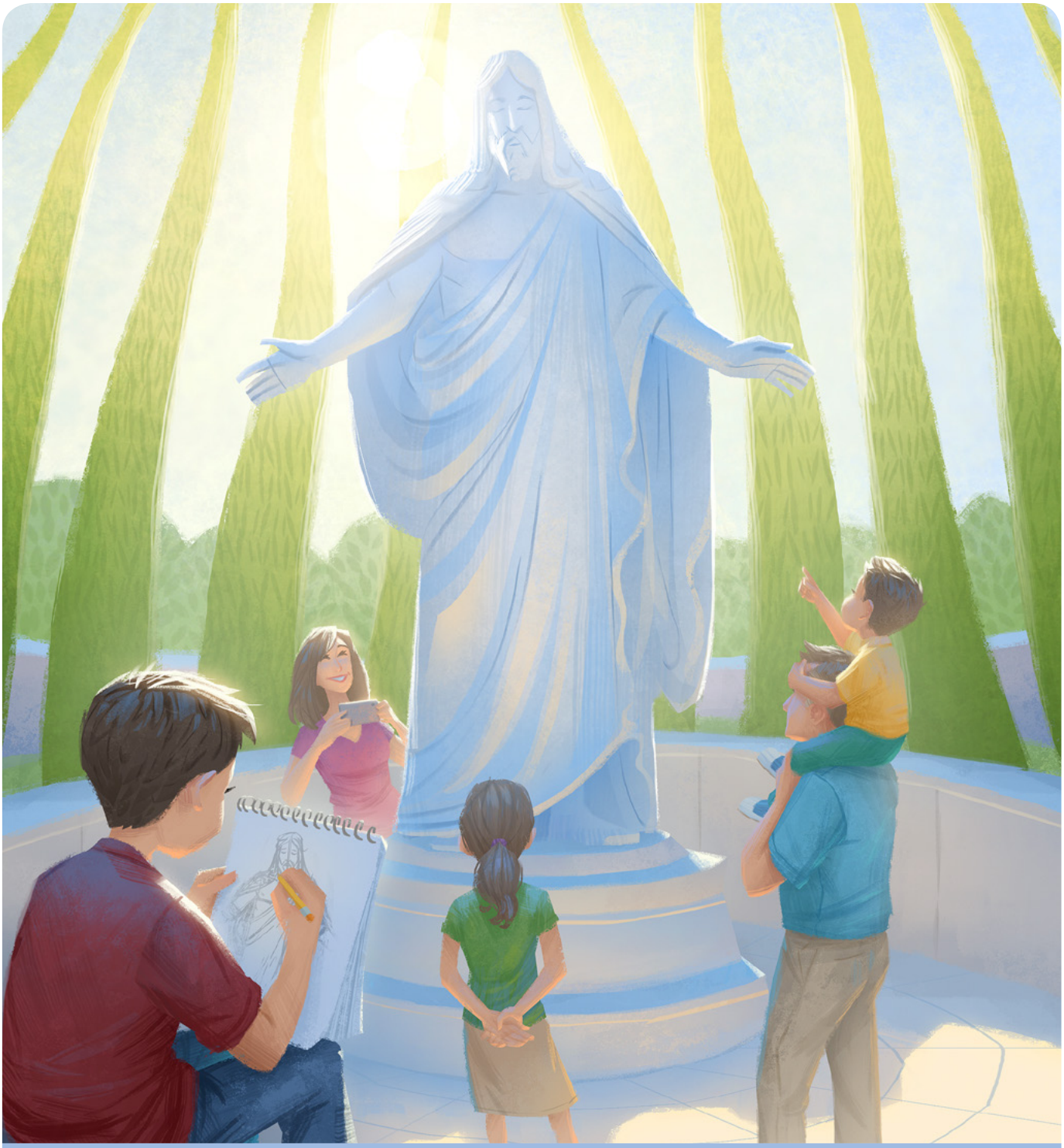

"У мене є віра в Ісуса Христа і свідчення про Нього та Його роль нашого Спасителя і Викупителя".

Старійшина Гарі Е. Стівенсон
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

З виступу "A Gospel Perspective" (духовний вечір в Університеті Бригама Янга—Гаваї 19 вересня 2017), devotional.byuh.edu.

ІЛЮСТРАЦІЯ БЕНА СІМОНСЕНА, ЗА ОСНОВУ ВЗЯТО САДИ БІЛЯ ПАРИЗЬКОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ХРАМУ

Клуб читання
Книги Мормона

ПРИЄДНУЙТЕСЯ ДО НАС У ЧИТАННІ КНИГИ МОРМОНА!

Ви можете читати самостійно, зі своєю сім'єю або з другом. Потім надішліть нам фото того, як ви читаєте Книгу Мормона, і розкажіть про те, що ви дізналися, або перекажіть улюблену історію з Книги Мормона. Надсилайте через liahona.lds.org (клацніть на "Submit an Article").

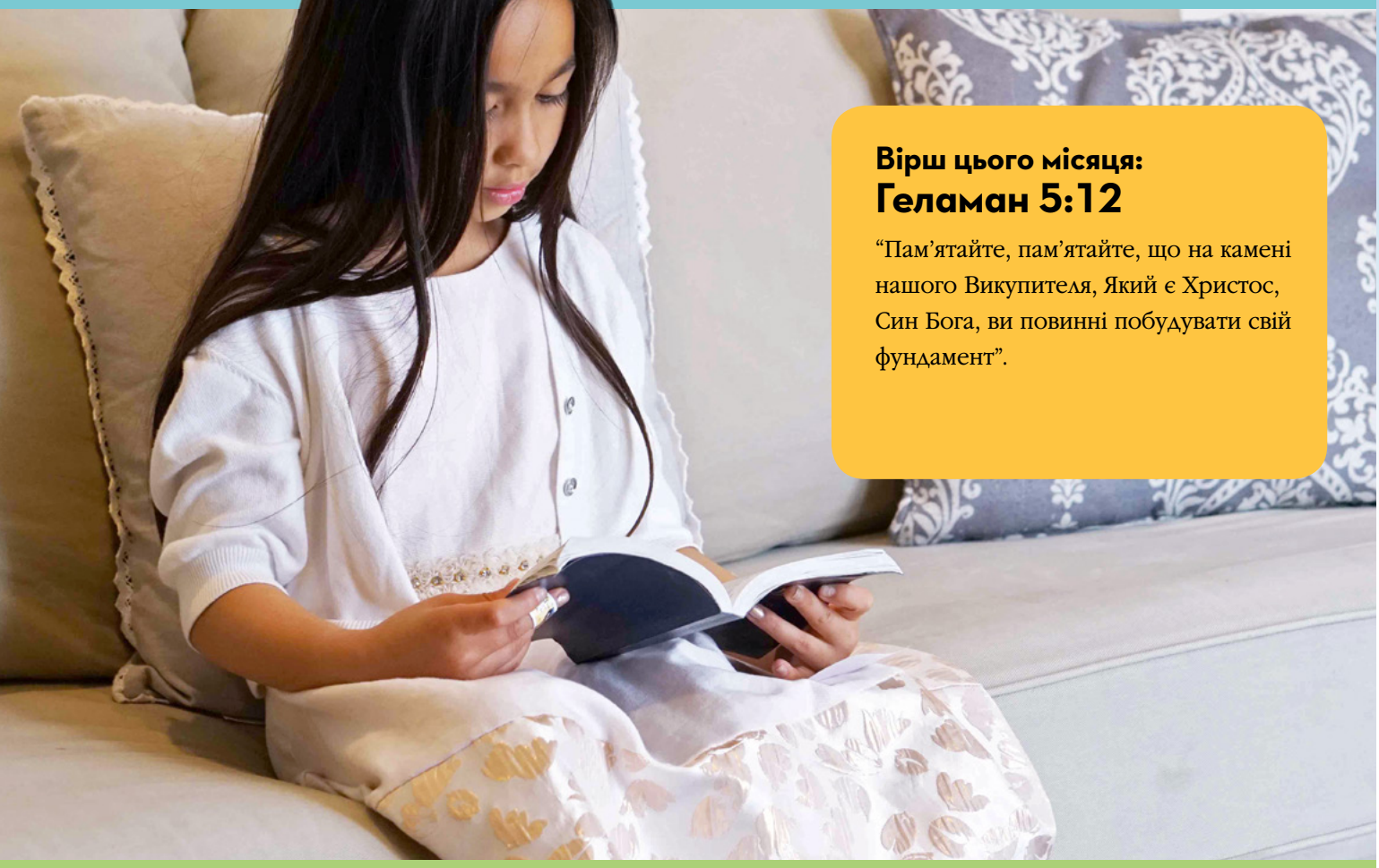

Вірш цього місяця:
Геламан 5:12

"Пам'ятайте, пам'ятайте, що на камені нашого Викупителя, Який є Христос, Син Бога, ви повинні побудувати свій фундамент".

Моя сім'я читає Книгу Мормона. Іноді ми розігруємо історії по ролях. Це так весело. Я кожного дня вивчаю нові слова і речі. Це допомагає мені зосереджуватися на причасних зборах і Початковому товаристві. Це також допомагає мені відчувати єдність із сім'єю.

Амарон, 7 років, Пномпень, Камбоджа

Мені подобається читати Книгу Мормона з того часу, як місіонери розповіли нам про неї. Моя улюблена історія міститься в книзі Мосії, коли цар Веніямин керував своїм народом з вірою. Я хочу бути вірною і робити те, про що просять мої батьки.

Дженіс С., 10 років, Ілоіло, Філіппіни

НАША СТОРІНКА

“Перше видіння”, Алана Л., 7 років, Сан-Паулу, Бразилія

Марко З., 9 років, Ліма, Перу

Я дуже радий, що охристився в Церкві Ісуса Христа. Я знаю, що Книга Мормона—істинна, і я люблю читати її щодня. Вона допомагає мені бути більш відповідальним старшим братом для моїх братів і сестер.

Андреї Л., 10 років, Ілоіло, Філіппіни

Харада К., 8 років, Йокогама, Японія

Рут була вірним другом

Одна жінка на ім'я Ноомі жила зі своїми двома синами і їхніми дружинами. Коли обидва сини померли, Ноомі сказала їхнім дружинам, що вони можуть повертатися до своїх сімей. Однак одна дружина, на ім'я Рут, була дуже вірною. Вона вирішила залишитися і дбати про Ноомі. Рут пішла назбирати зерна на полі, що було неподалік. Власник того поля чув, що Рут була хорошою людиною. Він був добрим до Рут. Рут вирішила, що вийде за нього заміж. Рут і Ноомі залишалися хорошими друзями, і Ноомі допомагала Рут дбати про її сина. Через багато років у нащадків цієї сім'ї народиться Ісус. Це означає, що Рут була серед предків Ісуса!

Прочитайте про Рут у книзі Рут 1–4.

"Рут була доброю і вміла любити",–Кілі К., 8 років, шт. Вірджинія, США

ІЛЮСТРОВАНО ДІЛЛІН МАРШ

Рут прийняла рішення бути вірним другом, і я також це можу!

- [ ] Завчіть напам'ять Рут 1:16.
- [ ] Бути вірним, означає підтримувати когось навіть тоді, коли це важко. Напишіть у своєму щоденнику про той час, коли хтось виявив вам вірність.
- [ ] Познайомтеся на цьому тижні з новим другом. Дізнайтеся про нього три цікаві факти.
- [ ] Я можу бути хорошим другом, якщо ...

_____

_____

Анна і Самуїл

Кім Уебб Рейд

Анна дуже сумувала, що в неї не було дитини. Вона молилася у храмі. Вона пообіцяла, що якщо у неї буде син, вона виховає його так, щоб він служив Богові.

У Анни та її чоловіка дійсно народився хлопчик! Анна назвала його Самуїл. Вона знала, що Бог відповів на її молитви.

ІЛЮСТРАЦІЇ ЕЙПРІЛ СТОТТ

Коли Самуїл підріс, Анна виконала обіцяння. Вона попросила Ілія, священика у храмі, навчати Самуїла служити Богові. Ілій допомагав дбати про Самуїла.

Однієї ночі, коли Самуїл ліг спати, він почув голос. Самуїл запитав Ілія, чи той його не кликав. Ілій сказав, що Бог намагається поговорити з Самуїлом. Наступного разу, коли Самуїл почув голос, то почав слухати. Тоді Бог розмовляв з Самуїлом. Самуїл слухався Бога й виконував Його накази.

Я можу більше дізнаватися про Бога й виконувати Його заповіді! ■

Див. 1 Самуїлова 1–3.

Я можу ділитися з іншими

ІЛЮСТРОВАНО ЕЙПРІЛ СТОТТ

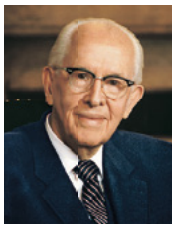

Президент Езра Тефт Бенсон (1899–1994)

КНИГА МОРМОНА ЗБАГАЧУЄ ЖИТТЯ

У цій книзі є сила, яка почне вливатися у ваше життя в той самий момент, коли ви почнете серйозно вивчати книгу.

Хіба в глибині наших сердець немає того, що прагне наблизитися до Бога, більше уподібнюватися до Нього у нашому повсякденному житті, відчувати Його присутність постійно? Якщо так, тоді Книга Мормона допоможе нам у цьому більше, ніж будь-яка інша книга.

Справа не тільки в тому, що Книга Мормона навчає нас істині, хоч вона дійсно робить це. Справа не тільки в тому, що Книга Мормона свідчить про Христа, хоч вона справді робить і це також. Але є щось більше. В цій книзі є сила, яка почне вливатися у ваше життя в той самий момент, коли ви почнете серйозно вивчати книгу. Ви знайдете більше сили, щоб не піддаватися спокусі. Ви знайдете силу, щоб уникати обману. Ви знайдете силу, щоб залишатися на тісній та вузькій путі. Писання називають “слова[ми] життя” (УЗ 84:85), і це справедливо по відношенню до Книги Мормона, як ні до чого іншого. Коли ви починаєте відчувати голод і спрагу за цими словами, життя для вас ставатиме все багатшим.

Ці обіцяння—зростання любові й гармонії в домі, збільшення поваги між батьками і дітьми, зростання духовності й праведності—не марні обіцянки, а саме те, що мав на увазі пророк Джозеф Сміт, коли сказав, що Книга Мормона допоможе нам краще наблизитися до Бога. …

Більше десяти років тому я сказав про Книгу Мормона:

“Чи має вічні наслідки наше ставлення до цієї книги? Так, і то буде або на наше благословення, або на наше засудження.

Усі святі останніх днів повинні зробити вивчення цієї книги справою всього свого життя. Інакше вони піддають свою душу небезпеці й нехтують тим, що могло б принести духовну та інтелектуальну злагоду в усе їхнє життя. Є різниця між наверненим, який будує на камені Христа завдяки Книзі Мормона й продовжує триматися за жезл із заліза, і наверненим, який цього не робить”.

… Не залишаймося ж під засудженням, … легковажачи цим великим і дивовижним даром, який Господь дав нам. Натомість здобуваймо обіцяння, які ми можемо мати, плекаючи їх у своєму серці. ■

Зі статті “The Book of Mormon—Keystone of Our Religion”, Ensign, *Nov. 1986, 4–7.*

ІЛЮСТРАЦІЯ БЙОРНА ТОРКЕЛЬСОНА

НА ЗАХІД,
ХУДОЖНИК ДЕВІД МЕЙКЛ

З 1856 по 1860 рік у 10 загонах з ручними візками 3 тис. іммігрантів-святих останніх днів з Англії, Уельсу, Шотландії та Скандинавії пройшли понад 2000 км, щоб об'єднатися з іншими святими у Сіоні. Ці піонери везли все своє майно через американські рівнини у дерев'яних візках розміром 1 х 1,5 м.

ДОРОСЛІЙ МОЛОДІ

ВТРАТИЛИ ЗВ'ЯЗОК?

Ми живемо в час суцільних відволікань і нульового бажання чекати. Але щоб дійсно встановити зв'язок з Богом, нам потрібно уповільнитися і вгамуватися.

48

МОЛОДІ

НЕ МОЖЕТЕ ЗНАЙТИ ВІДПОВІДЬ НА СКЛАДНЕ ЗАПИТАННЯ? ОСЬ ДОПОМОГА.

50

ПРИЧАСНІ ЗБОРИ

7 ПІДКАЗОК ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВИСТУПУ

56

ДІТЯМ

ДОЛУЧАЙТЕСЯ ДО НАШОГО КЛУБУ ЧИТАННЯ КНИГИ МОРМОНА!

73

ЦЕРКВА
ІСУСА ХРИСТА
СВЯТИХ
ОСТАННІХ ДНІВ

UKRAINIAN
4 021479819 2 9